

L. V. Knjižnica
1911

Vipavski glas

letnik XXX Oktober 2014/št. 110

Simon Gregorčič: Domovini

(15. 10. 1844, Vrsno–24. 11.
1906, Gorica)

O vdova tožna, zapuščena,
ti mati toliko sirot,
s krvjo, solzami napojena,
ki bol poznaš le, nič dobrot,
oj mati vdanega ti sina,
oj zlata mati – domovina!
Ti krasna si, krasnejše ni,
kar jih obseva zarja dneva;
krepostna si, vsa vredna ti,
da krona venča te kraljeva.
A trnov le tvoj venec je,
in rod tvoj rod – mučenec je;
sovražni svet te le prezira,
prezira te in te zatira!
Kdaj to gorje pač mine ti?
Kdaj se oko ti ujasni kalno?
Kdaj slečeš to obleko žalno,
kdaj sonce zlato sine ti?
O, da z močjo in srečo, slavo,
ne s krono trnovo, nebo
ovilo bi ti sveto glavo –
kako bi jaz ti pel glasno!
A ker nikdo ne šteje te,
ker ves te svet tepta z nogami,
jaz ljubim tem srčneje te,
jaz ljubim tem zvesteje te,
a ljubim te – s solzami!
Oj mati moja domovina,
ljubezen moja ti edina,
ti moja skrb in bolečina,
Bog čuvaj dobrotljivi te,
Bog živi te, Bog živi te!

Naslovnica:

Vipavski vojaki I. svetovne vojne v Vipavi. Med njimi sedi v drugi vrsti prvi z desne domačin Viktor Semič, roj. 12. septembra 1884, kasneje pogrešan v Galiciji. Žena z ruto zadaj je njegova mama Marija Žvokelj iz Vipave, mlajša žena levo pa je njegova žena Frančiška Premrl iz Dupelj.

Fotografija je nastala na Semičevem dvorišču, ozadje je del Štefinove drvarnice in Lavrenčičeve (Bandajotove) štale. To je sedaj v ulici Vojana Reharja št. 16 zadaj na dvorišču.

Fotografija vojaka Viktorja Semiča je tudi na spominski plaketi občine Vipava iz leta 1918, zapisan pa je še med mrtvimi vojaki na spomeniku I. svetovne vojne na našem pokopališču v Vipavi.

Ob 100-letnici velike vojne

Poročnik Julian Kenda, slovenski pilot, pokopan na vipavskem vojaškem pokopališču

Julian Kenda se je rodil 9. februarja 1894 v Bovcu, kjer je obiskoval ljudsko šolo, realko pa je končal v Gorici. Bil je eden redkih Slovencev v avstro-ogorskem letalstvu. Kenda je začel svojo vojaško kariero kot enoletni prostovoljec v 4. pehotnem polku z nabornim območjem Dunaj z okolico, kjer je bil verjetno prijavljen kot študent. Tu je nadaljeval tudi šolanje za pripadnika nadomestnih letalskih enot in bil 1. maja 1915 imenovan v kadeta in po enem mesecu izredno povišan v praporščaka zaradi rezultatov in visoke ocene, ki si jo je prislužil na šolanju.

Njegova letalska kariera se je nadaljevala leta 1916 v letalski šoli za častnike v Dunajskem Novem mestu (Wiener Neustadt). Tu se je Kenda izšolal za letalskega opazovalca (Beobachter) ter bil po končanem šolanju dodeljen 12. letalski stotniji (K. u. K. Luftfahrtruppe Fliegerkompagnie Nr. 12 (Flik12), ki je takrat delovala pod vodstvom stotnika Arpada Gruberja. 12. letalska stotnija je bila do srede avgusta 1916 nameščena na vojaškem letališču na Ajševici, po italijanski zasedbi Gorice pa najprej v Ajdovščini, od septembra 1916 pa v Vipavi. Na vipavskem letališču je za kratek čas služboval tudi v 4. letalski stotniji (Flik 4), od 21. julija 1916 do 28. februarja 1917, ko je bil sestreljen, pa je služboval v 12. letalski stotniji (Flik 12), v kateri je opravil nad bojiščem soške fronte 29 bojnih poletov in imel 15 zračnih bojev. Kenda je izvedel tudi več izvidniških poletov nad Palmanovo, Romansom, Červinjanom, Krminom, Villo Vicentino, pa tudi nad kraško planoto, Gorico, Oslavjem, Gradiščem, Tržičem, Vilešem, Ronkami, Trstom ... Na Ajševici je letel v izvidniških letalih Albatros B. I in Lohner B. VII, v Vipavi pa na letalih Hansa Brandenburg C. I. Njegov zadnji polet je bil 1. marca 1917, ko je skupaj s pilotom desetnikom Franzem Neuwirthom izgubil življenje v letalu Hansa Brandenburg C. I, s serijsko številko 68.58, ki so ga zajeli plameni in je strmoglavilo pri Hudem Logu na Krasu.

Poveljstvo 12. letalske stotnije iz Vipave je poslalo glavnemu poveljstvu zračnih sil na Dunaj brzozjavko s sledečo vsebino: »Letalo 6858 poročnika Kende in pilota desetnika Neuwirtha sta izza sovražnikove bojne črte sestrelila sovražnikovo topništvo in letalec, tako da je v plamenih strmoglavilo. fliger 12.1.« To skopo sporočilo dopolnjuje tudi dekadno poročilo 12. letalske stotnije za februar 1917, ki se glasi: »Letalo Hansa Brandenburg C. I št. 68.58 z motorjem Austro-Daimler 160 hp št. 17625, radijsko napravo tipa G. 2, št. 284, s strojnicama Schwarzlose M.7/12, št. 3763 in 9296 je strmoglavilo v plamenih.«

Za svoj pogum je prejel tri odlikovanja, in sicer bronasto in srebrno medaljo za hrabrost (2. stopnje) ter 26. januarja 1917 Karlov četni križec. Posmrtno pa je bil odlikovan še z vojno medaljo za zasluge (Signum Laudis) in vojnim križcem za zasluge 3. stopnje.

Julian Kenda pred letalom Hansa Brandenburg C.I številka 68.58, s katerim je strmoglavil pri Hudem Logu na Krasu.

Domačinki z otrokom opazujeta pokop na vipavskem pokopališču.

Pokop poročnika Juliana Kende in desetnika Franza Neuwirtha na vipavskem pokopališču

Opazovalec poročnik Julian Kenda in pilot desetnik Franz Neuwirth sta bila pokopana z vsemi vojaškimi častmi na vipavskem vojaškem pokopališču.

Mitja Močnik

Viri:

<http://www.europeana1914-1918.eu/en/contributions/3710#sthash.HEfFYhLJ.dpuf>
 Revija za vojaško zgodovino Na fronti, št. 7, marec 2012, članek: S. Kovačič: Julian Kenda – Slovenec v enotah avstro-ogrškega letalstva, str. 45–47.
 Primorski dnevnik, članek: E. Fornazarič: Kako je Julian Kenda sestrelil italijanskega capronija, Trst 1995.

Spominska plošča v počastitev živih in padlih udeležencev svetovne vojne 1914–1918 za Občino Vipava

V letih po 1. svetovni vojni so bile po raznih krajih in občinah izdelane plošče ali fotografije v počastitev živih in padlih udeležencev svetovne vojne 1914–1918. Tako je bila napravljena spominska plošča tudi za občino Vipava v velikosti 34,8 cm x 41,2 cm. Na temni podlagi so fotografije teh vojakov s priimkom in začetnico imena. V sredini zgoraj so pod napisom »Mirno počivajte« fotografije padlih. Na štirih vogalih plošče so prizori z raznih bojišč, tako topovsko orožje s posadko, vojaško letalo, bojna mornarica in

avstrijski vojaki v gorski skalni steni. Osnova spominskih plošč je bila serijsko izdelana na Dunaju. Vipavska nosi številko 1834. Do sedaj je znano, da imajo tako spominsko ploščo še v Ajdovščini, Šturjah in Lokavcu. Spodobi se in pravično je, da po 100 letih posvetimo imenovanim na teh ploščah vso pozornost in se jih tudi posamično spominjamo.

Na vipavski plošči sta med padlimi vpisana samo dva vojaka, čeprav je na spomeniku padlih v 1. vojni na našem pokopališču zapisanih 31 padlih. Gotovo pa je, da je odšlo iz Vipave na bojišča 1. svetovne vojne veliko več fantov in mož, kot pa jih je imenovanih na omenjeni spominski plošči.

Objavljamo spominsko ploščo za občino Vipava, ki je do sedaj edina znana in ohranjena in je last družine Bratovš iz Vipave. Za njeno objavo v našem glasilu se družini Bratovš zahvaljujem.

Skušala sem zbrati vsaj nekaj podatkov o vsakem, ki je na tej plošči zapisan, kolikor je bilo pač možno to ugotoviti po 100 letih.

Pod zapisom »Mirno počivajte« sta imenovana:

1. J. Samsa: novinar in sin učiteljice Meri Samsa iz Vipave
2. V. Senič: Viktor, pravilen priimek je Semič. Bil je kmetijski posestnik, stanoval je v Ulici Vojana Reharja št. 16, zapustil je mlado vdovo Frančiško Premrl iz Vrhpolja.

Prva vrsta z leve:

1. Andlovec: Anton Andlovec, svak vipavskega brivca Batiča
2. A. Bajc: Anton Bajc, gostilničar in posestnik v Ulici Ivana Ščeka
3. I. Lekan: Ivan Lekan, kmetijski posestnik v Ulici Milana Bajca št. 5, kjer so imeli še po drugi svetovni vojni znano gostilno Pri Lekanovih
4. J. Kobal: Jože Kobal, vipavski kolar v Ulici Milana Bajca št. 26 in oče vipavske fotografinke Zore Pavzin

Druga vrsta z leve:

1. M. Bratovš: Maksimilijan Bratovš, kmetijski posestnik in lastnik trgovine v Tabru št. 1
2. V. Durn: Viktor Durn, Gašperjev z Gradišča, ki je pozneje živel v Franciji
3. V. Dekleva: Vlado Dekleva, zemljiški posestnik, stanoval pri Podskali, Glavni trg 10, v času pod Italijo je imel skladišče soli v cerkvi svetega Marka
4. P. Kanc: Pavel Kanc, zdravnik v Vipavi, stanoval v Mayerjevi hiši v Vipavi, Beblerjeva št. 9, kjer je imel v spodnjih prostorih tudi ambulanto. Poročil se je z Ano Mayer iz Lož, prvo doktorico znanosti na slovenski univerzi na Dunaju, ki je podpisala majniško deklaracijo v dunajskem parlamentu
5. J. Mesesnel: Janez Mesesnel, umetnostni zgodovinar, ki je otroška leta preživel v Vipavi in ima spominsko ploščo na našem župnišču v Beblerjevi ulici št. 1, tragično umrl pri Turjaku 4. 5. 1945
6. M. Lavrenčič: Matija Lavrenčič, vipavski kolar s hriba, o njem smo že pisali v 109. številki Vipavskega glasa

Tretja vrsta:

1. F. Fabič: pravilno Franc Fabčič - Zogarjev, kmetijski posestnik, stanovali so pri južni vojaščini v Vipavi
2. F. Ferjančič: Franc Ferjančič, gostilničar in posestnik ob mostu čez Belo v Beblerjevi ulici št. 33 v Vipavi
3. K. Ferjančič: Karlo Ferjančič, gostilničar in lastnik hotela Adria v Vipavi
4. K. Kodelja: Karlo Kodelja, lastnik bara na Glavnem trgu, sedaj Bar pri Marjanci
5. R. Vidrih: Rajko Vidrih - Graharjev, veleposestnik, lastnik hiše v Vojkovi ulici št. 22 pri izviru Lipce
6. E. Prelč: pravilno Alojz Prelc, kovač pri Mayerjevih v Ložah, ki se je poročil z Marijo Špik iz Novakov, kuharico pri Mayerjevih, bival v Ulici Milana Bajca št. 6
7. E. Petrič: Petričev Na Hribu št. 23, iz hiše so šli v vojsko štirje fantje in vsi živi prišli nazaj
8. E. Petrič: Dr. Emil Petrič, advokat s sedežem v Ajdovščini in župan občine Vipava v času nemške okupacije, ubit na pragu svoje hiše 28. 11. 1943 v Beblerjevi ulici št. 14

Četrta vrsta:

1. J. Hrib: Ivan Hrib, gostilničar in veleposestnik v Vipavi, stanoval v Ulici Vojana Reharja št. 5
2. F. Trampuž: Franc Trampuž, kmet, stanoval v Laurinovi ulici št. 11 v Vipavi

Hvaležna bom za popravke in dopolnila!

Magda Rodman

A ta povest bo ostala v naših razdejanih srcih, z nami bo živela in umrla ... (Alojzija Nabergoj, 12. 3. 1918)

Za lažje razumevanje:

Alojzija Nabergoj je bila naša pokojna mama, nekaterim morda še poznana kot Alojzija Premru – teta Minkuževa s Hriba.

Rodila se je 11.12.1896 pri Pirčkovih v Podgriču. Imela je še štiri sestre in tri brate. Najmlajši je kot vojak umrl v vojaški bolnici na Dunaju 6.9.1917.

Naša mama je že petnajstletna morala s trebihom za kruhom. Prvo svetovno vojno je kot dekla preživljala v takratnem Št. Vidu pri družini Premrl, kjer so imeli tudi trgovino. Krajši čas je služila še na Lozicah (pri sorodnikih Premrlvih) in nekaj časa bila na Gradišču v pomoč starejši sestri z dojenčkom, ko je bil svak vojak. Svoje zapiske je končala leta 1918 v Vipavi, ko je služila v farovžu.

Leta 1922 se je poročila in Vipava je postala njen novi dom. Njen mož, naš pokojni oče, je bil seveda tudi avstro-ogrski vojak. In tu se ponuja še ena nenapisana vojna zgodba ...

Med dragocenimi spomini na mater je bil dolga leta z menoj njen oguljen in orumenel gosto popisan zeleni zvezek s trdimi platnicami. Mamu sem vedo občudovala, kako je kot preprosto in seveda močno zaposleno kmečko deklo sploh našla čas za pisanje. Da je imela prirojen smisel za lepo besedo, da jo je pero kar dobro ubogalo, to vem.

V tem zvezku najdeš marsikaj (zapisano šaljivo ljudsko pesem, preprost slovarski zapis madžarskih in čeških besed, strošek za nov predpasnik itd.), a daleč največ je zapisanega o doživljanju vojnih časov.

In ti zapiski se mi zdijo vredni, da ne utonejo v pozabo, čeprav so to le doživljanja skromnega kmečkega dekleta v težkih časih prve svetovne vojne, ali prav zato.

Materinih zapisov nisem spreminjala, niti popravljala, le vsebinsko tu pa tam skrčila, kjer ni v njih govora o vojnih razmerah. So preprosta a iskrena in verodostojna podoba doživetega, stara okroglih sto let.

Magda Štenta – Premru (Minkuževa)

V Št. Vidu

V Št. Vid sem prišla 1. septembra 1913. Privadila sem se kmalu. Za hlapca je bil Viktor Koritnik, razumela sva se še zadosti dobro. Dela je bilo še precej dosti, a vendar nam je sploh šlo dobro. Kadar sem šla domov ob nedeljah, so bili vsi veseli in zadovoljni. Zvečer se je tako prijetno razlegalo petje naših fantov. Bili smo na vrhuncu sreče, a nismo se zavedali, mislili smo, da bo vedno tako, mogoče še boljše. Niti sanjalo se nam ni, da se bo v kratkem obrnilo drugače. In vendar, kako se je naglo približal tisti usode polni dan, oh, tista nesrečna nedelja, tista, ki se je bodo spominjali še pozni rodovi.

Alojzija Minkuževa s Hriba

To je bil dan 26. julija 1914. Dan, na katerega se že in se bo z žalostjo spominjalo na tisoče žen in deklet, ki bodo zaman pričakovale svojih dragih vrnitev. Tisti teden smo imeli največ s košnjo opraviti. V soboto petindvajsetega smo pripeljali oba voza z Mlak, vsi smo hiteli, kar se da. A nismo si mislili, da je to zadnja sobota. Že v nedeljo jutro so se začele širiti neke tajne govorice o vojski.

Dobro se spominjam, kako mi je g. Francel že pred poldnem rekel, daj prinesi dol s kašče moj kovček, naj bo pripravljen, ker ne vemo, kaj nas čaka. Šla sem ponj, še sedaj vem, kako čudno težko mi je bilo pri srcu, ko sem ga prinesla doli. Po navadi smo se lotili kósit, midva z Viktorjem v hiši, oni pa v sobi. Vsak svoj pomenek smo imeli. Vse je bilo nekam čudno. Po kosilu je Viktor ravno odšel domov, g. Ivanka in g. Francel pa v štacuno. Mama je bila še v kuhinji, jaz tudi. Takrat pa, kot bi treščilo med nas, prileti k nam sluga Matija in prinese nesrečne plakate. Prvi hip smo vsi obstali, potem jih brž pogledamo, kaj in kdo je upoklican. Ko pa vidimo, da gredo vsi, takrat pa nastane jok po celi hiši. Pride tudi Viktor, sicer ves prestrašen, je prišedši v hišo veselo vzkliknil, zdaj gremo! In v 24 urah! To bo takoj. Z vinom

in petjem so skušali pregnati tiho žalost in skrb iz srca. Pozno v noč so se razšli in šli k počitku. Mnogo jih je in jih bo, ki so zadnji večer spali doma. Ne bom opisovala, kaj in kako smo delali v pondeljek dopoldne, saj mi je ostalo živo v spominu vse, kar se je zgodilo ta dan. Le to omenim, da nam kosilo ni šlo nič v slast, saj so tekle vmes grenke solze. Ura se je približala naglo. Tečem na cesto, ravno zagledam svojega brata,

kako korajžno stopa proti vozu, kjer se je zbrala cela množica ljudi. Ko me zagleda, mi poda roko in veselo vzklikne, z bogom, sestra, k vojakom gremo! Nisem mu mogla odgovoriti, tekla sem nazaj, ko je ravno F. Božič napregel konje. Viktor mi je podal roko in rekel, ne jokaj in kar sem te kdaj razžalil, odpusti. Pa dobro se imej! Jokala sem glasno in stopim v vežo. Mama je ravno F. blagoslavljal in mu priporočala to in ono. Seveda je tudi ona jokala. Pa oba sta nas tolažila, podala sta nam še enkrat roko in skočila na voz in nas pustila v največji žalosti. Še enkrat grem na cesto, zadnji voz je odšel, zadnji vzklik in vrisk je zadonel, zadnjič so mahali z roko v pozdrav. En hip še in ni jih bilo več med nami. Začutil je vsakdo, da se je zgodilo nekaj strašnega.

Prve dni je bilo vse tako še zmešano in prazno, čez dva dni so nam vzeli oba konja, zvečer nas je še hlapec pustil. Ostale smo popolnoma same. Počasi smo se začele učiti na novo ispremenjeno življenje. V začetku smo upali, da pridejo domov vsaj za božič, če ne prej. A to upanje nas je varalo.

Pač pa so poslušali vsi mladi fantje, kedaj bo treba iti. Takoj po prvi mobilizaciji, dne 2. avg., so bili vpoklicani v vojake vsi v spomladnem naboru potrjeni fantje. Odšli so korajžno in veselo.

Prišel je čas trgatve, ni bila vesela, vendar se je še vse dobro naredilo. 8. okt. je bil nabor za vse od 20. do 24. leta, med njimi tudi moj mlajši brat, ki je imel izvenredno korajžo. Zdaj se je že precej poznalo po Št. Vidu, da ni fantov.

Dne 23. okt. smo dobili v hlevu eno lepo juničko. 24. okt. pa smo naredili jamo za petrolej.

Dne 7. dec. je bil nabor za vse od 24. do 36. leta v Postojni. Bilo je spet dosti potrjenih. Od 24. do 28. leta so odšli 16. jan., od 28. do 30. leta so šli 2. feb., od 30. do 36. leta pa 15. feb. Dne 26. feb. je bil nabor za tiste od 19 do 23 let v Postojni. 7. mar. pa nabor ravno tam za tiste, stare 18 let. Tisti od 19 do 23 let so odšli 15. marca na semenj. Tisti od 18 let so pa šli 15. aprila. 10. aprila je bil v Postojni nabor za tiste od 36. do 42. leta. Odšli so 15. maja.

12. aprila je prišlo na Lozice 150 vojakov delat na Nanos. Bili so večinoma Ogri. Pričeli so na gori delati razne stvari, ki nam ne obetajo nič dobrega. Vedno bolj smo slutili, da ima priti še nekaj hujšega. Po dolgem čakanju in strahu je ravno na Binkoštno nedeljo napovedala Italija nam vojsko. V pondeljek ni bilo nič maše na Nanosu, kakor je bila navada. Sploh se je zdaj marsikaj obrnilo in vsak dan bolj čutimo, da smo blizu bojnega polja.

Polje se je z veliko težavo obdelalo in sedaj, ko vse tako lepo kaže, sedaj navdaja vsakogar skrb, da ne bi kdo drug užival sadove našega truda.

Pozimi smo imeli nekaj časa tukaj gališke begunce, sedaj se pa bojimo, da postanemo njim enaki. Sami smo gledali, kako so marširali vojaki gor v Galicijo. Zdaj pa gledamo, kako dan za dnem hodijo pa dol izmučeni, po 10 mesečnih bojih, a vendar še vedno navdušeni in korajžni. Posebno zdaj junija meseca jih imamo vsak dan več ali manj na stanovanju. Maja meseca so prišli prvi vojaki v Št. Vid in pripeljali aeroplane. In smo jih prve dni z zanimanjem gledali, kako so se spuščali v zrak. A po preteku 8 tednov so se preložili in so šli bližje Italije. Od tedaj smo se jih že tako privadili, da se nam je že čudno zdelo, če jih par dni ni bilo več.

Poleti so nam vojaki tudi več ali manj pomagali pri poljskem delu. Nato so prišli Feldšpital 9/19. Ti so bili večinoma Hrvatje, bilo so tukaj 9 tednov, tako da so prav težko šli od tukaj. Ta čas so bili tudi Feldšpital 4/7. Ti so bili največ Madžari in so bili le 3 tedne. Vsi ti so imeli pri nas marode cimber. Tukaj ima človek priliko opaziti najrazličnejše osebe in njih življenja usodo. Za temi so bili 8 dni Feldšpital 5/2. Največ Čehi, tudi dobri ljudje. Ti so prišli še pred par meseci in se nastanili v šoli.

Tako je počasi prišla trgatve in kar gre po navadi z njo. Vojaki so tudi radi pomagali trgati in prešati. Nekaj večerov je bilo prav lušno. Jesen se je tudi prav naglo približala, vreme največ slabo. Dan za dnem le dež in burja. Vino je imelo izredno veliko ceno po 80 K hl. Dala sem si narediti nov kovček, ki me je stal 12 K. In nato sem se začela odpravljati iz Št. Vida. Dne 8. nov. sem prišla spet enkrat domu. Pa tudi sedaj sem bila le 14 dni doma.

Na Lozicah

25. nov. sem prišla sem na Lozice, kjer sem še zdaj, ko to pišem (915). Kakor prej, tako je tudi tukaj dosti vojakov.

Prišli so božični prazniki, tihi in žalostni kot malo kdaj, vsaj zame. Prišlo je novo leto, ki je enako staremu, polno srbi in žalosti. Od nikoder niti žarka upanja na boljše čase. Zima je bila sploh le deževna, le par dni je bilo nekaj mraza, snega pa samo za stavo. Drugače pa neprenehoma dež.

V tem letu se je tudi poročila moja prva prijateljica Ivanka Puc s Cola. Sedaj je v Gradcu, poročena z nekim vojakom. Že dolgo nobenega glasu od nje. Kar sem tukaj, se sploh malo več pečam s pisanjem. Glavni vzrok je pomanjkanje časa.

Moja brata sta do sedaj, hvala Bogu, še oba živa. France je, kakor slišim, od 3. marca že drugič v bolnišnici na Ogrskem. Pa upajmo, da se oba srečno vrmeta, če bo taka božja volja.

Zima gre h kraju. Saj je sploh nič ni bilo.

Iz Trsta dobim še vedno kakšno poročilo od sestre in pa od prijateljice Fani. Najbrž se sedaj nahaja v italijanskem ujetništvu. Bog zna, če se še kedaj povrne v našo domovino. Tako smo se razkropile vse nekdanje sošolke, vse, ki smo skupaj uživale najsrečnejšo dobo življenja, ki pa je tako naglo minila, minila za vselej. Usoda življenja nas je ločila, šle smo vsaka za svojimi cilji, katera jih pa bo dosegla, to je šele vprašanje.

Kolikokrat mi pride v spomin, ko smo se čisto majhne pogovarjale od vojske, čeprav še nismo vedele, kaj je. Vse smo enako rekle, da bi raje prej umrle, kot da bi dočakale vojsko, kar pa se ni zgodilo. Dočakale smo jo vse, to strašno vojsko, ki vemo le, kdaj se je začela, a kje je konec, to je največja uganka.

Tako je šlo vse počasi naprej, minil je tudi pustni čas. Če je še tako slabo in hudo, vendar to časa ne ustavi, ampak hiti venomer naprej, čeprav ves svet ječi od gorja.

Pohvale vredni so naši slovenski fantje na fronti, ki tako vztrajajo v najhujšem ognju in naše slovenske matere, ki zvesto zanje molijo.

Bliža se pomlad in z njo mnogo dela, ki vsled slabega vremena silno zaostaja. Pri delu pomagajo dosti vojaške pomoči in konji.

Čeprav smo daleč od fronte, pa se ob večerih tako močno sliši streljanje in se vidi razsvetljava. Tudi aeroplane imamo večkrat priliko videti. Kakor smo se v začetku italijanske vojske bali, do tega najhujšega vendar ni prišli in upamo, da tudi ne bo.

Komaj sem čakala dneva, ko bom zopet prosta.

Doma

In to je bilo 28. aprila 1916, da sem zopet prišla domov.

Tone je bil slučajno ravno na dopustu (doma).

Prišel je prelepi mesec majnik, lep in cvetoč kot nekdanj in vendar ne kot včasih.

10. maja so dobili na Lozice 500 vojakov inf., največ Čehi in Poljaki, precej pobožni ljudje.

Zvečer hodimo v cerkev k majniški pobožnosti, čez dan pa med delom poslušamo včasih kar neznosno streljanje, ki je ta mesec menda najhujše, ker se bliža leto, kar je začela ta nesrečna italijanska vojska. Tudi v Podgrič je prišla 1. junija ena komp. vojakov, pa so šli že 15. preč. Tako smo spet enkrat sami.

10. aprila so šli k vojakom vsi po 17 let stari fantje. Iz Podgriča ni šel tokrat nobeden. Pač pa se je počasi bližal nov nabor za vse, ki so že bili. 18. junija je bil med mnogimi potrjen moj brat in svak. Mislim, da je to zadnji udarec, ki smo z njim prizadeti, vsaj v tem oziru, saj zdaj nimamo niti v žlahti nikogar več, da ne bi bil pri vojaki. (25. 6.)

Prišel je čas najhujšega dela. Sedaj občuti slednja hiša pomanjkanje moških moči. Povsod same ženske. Polno je vseh težkih izkušenj, težav in skrbi, postali smo že vsi skoraj neobčutljivi do vsega. Draginja je neznosna v vseh ozirih. Vročina že en čas prav huda. Željno pričakujemo potrebnega dežja, če ne, se obeta slaba letina, ki se je v teh časih še bolj bojimo kot prej v miru, ko se je za denar vse dobilo.

Košnja je šla še precej dobro od rok, saj vreme ni zadrževalo. 16. julija smo šli že na Nanos. Kosili so tudi vojaki do 10. avgusta. Potem so bili naglo poklicani bliže fronte.

Sploh se je ta mesec precej predrugačilo. Ko smo ponoči hodili na Nanos, smo z vrha gledali dol na fronto, vse križem bliskanje granat in šrapnelov. 10. avgusta predpoldnem se je čul dvakrat neznanski pok, ki je pretresel vso Vipavsko dolino. Kaj je bilo, še ni gotovo, pravijo, da je takrat šel Solkanski most v zrak.

8. ali 9. so menda prodrli Italijani v Gorico, pa so bili vrženi nazaj. Vendar je ta preobrat povzročil mnogo strahu. Par dni potem vidimo dan na dan cele trume beguncev iz Goriške, polna Vipava jih je že.

3. avgusta je prišel Fr. J. na dopust za 16 dni. 11. avgusta potem pa je prišel zopet Tone za 3 tedne. 4. avgusta je bila prav viharna noč. Po strašnem grmenju se je vsula precejšnja ploha dežja, ki se je pa v taki vročini malo poznala. Tako da imamo zdaj spet občutno sušo in vročino.

12. avg. so prišli begunci iz vasi Vrtojba. V začetku avgusta so prišli pod Št. Vid spet aeroplani. Sedaj je cesta polna vojaških vozov (tren) in tudi avtov. Vse križem gre. Najbolj žalostno pa je gledati toliko beguncev, naših bližnjih sosedov. Brez drugih posebnosti se je naglo približala trgatev.

Na mali šmaren so prišli na Lozice pobirat zvonove. Zvonili so celo popoldne v slovo. Pustili so le enega.

Od 10. avg. naprej je bilo še kar mirno tam dol. Zdaj pa od 14. do 17. se pa spet čuje neznansko grmenje, tako da stresa celo našo dolino in Nanos. Tudi danes se sliši grmenje, a ne tako silno. Dne 9. sept. je padel F. Markič, zadet od granate. Blag mu spomin!

Prišla je nedelja 17. sept. Kar smo že dolgo nameravale, to smo ta večer storile. Šle smo pod Nanos do kapelice, da smo gledale tja dol na frohto (24. 9. 1916). Bila je precej tema in se je prav lepo videlo vso razsvetljava. Bile smo me vse tri in Ant. N. in Al. N. ter Franč. Trošt. Zmolile smo v kapelici in ob pol 11. uri po truda polni poti dosepele domov.

Prav naglo so minuli poletni dnevi in sedaj se nahajamo že v pozni jeseni.

Dne 21. nov. nas je presenetila nenadoma novica, da je umrl naš cesar. 1. dec. pa je umrl preč. g. župnik Kodre iz Št. Vida. Približal se je dan celodnevnega češčenja 9. dec., takrat pa nam je nenavaden dogodek naredil dosti zmešnjave. Ravno opoldne se je en vojak poskusil ustreliti, pa je zadel le v nogo. Prinesli so ga v spital v Podbrje, kjer je čez 4 dni umrl. Sploh je bil ta st.6/14 eden najslabših v vseh ozirih. Posebno pa se je poznalo šarže po surovosti in divjanosti.

Vreme je cel advent deževno, blata čez mero in potrebo. Danes obhajamo praznik novega leta. Daj Bog, da bi bilo srečnejše kot zadnje! Megla je nekoliko izginila, posijalo je blede solnce in spet se čuje močno streljanje od fronte.

Na Gradišču

»Brez odmora biješ, v grobni venec viješ ura naše dni.« Te besede so mi prišle na misel danes, ko sem po dolgem času spet prijela za pero. 10. prosinca 917 sem kar nenadoma prišla sem na Gradišče. Zima je bila huda kot malokdaj. 17. marca je bila Pepca rojena in približala se je spomlad. Z božjo in tudi z vojaško pomočjo smo še hitro obdelali polje. Vročina je bila prav neznosna, a kljub temu je bila letina še srednje dobra. Sadja je bilo izredno veliko. Češnje so bile doma po K kg, hruške po 8 K, grozdje pa po 3 K. Pa sadje in tudi grozdje je bilo treba pred časom pobrati, ker so hoteli vojaki vse pokrasti. Posebno ob trgatvi jih je bilo največ. Tatvine so bile prav občutne, nobena stvar ni bila varna. O tatvini so se posebno odlikovali Poljaki od 20. in 12. reg. Ti so hujši od Madžarov.

Na 20. sept. dobim žalostno sporočilo o smrti mojega brata Franceta. 4. sept. je bil spravljen z Bogom in 6. sept. je pa končal svoje trudapolno življenje v 24. letu. Bodi mu lahka, zemlja dunajska! Ni mu bilo usojeno počivati v domači zemlji, nasvidenje tedaj nad zvezdami!

Končali smo trgatev, daj, bog, da bi jo zanaprej bolj v miru opravili. Ko smo bili že do vrha siti teh sitnosti in križev, tedaj ko smo z največjim strahom poslušali strašno grmenje dan za dnem, tedaj pa nam je Bog očitno pomagal. Od 24. do 26. okt. so naši vojaki s strašno silo zagnali Talijana z naših tal daleč v njih kraje. To je bilo tolike važnosti, da se je takoj preselilo vse vojaštvo od tukaj preč. Feld. Spital in zrakoplovi so odšli še pod

Gorico. Po malem se vračajo nazaj tudi begunci, tisti, ki imajo še kaj hiše. Po večini je vse podrt. Na 9. novembra so odšli od nas zadnji vojaki. Po dveh dolgih letih smo spet sami in vsaj zaenkrat rešeni strahu pred begom.

Prišla je jasna božična noč. Angeli oznanjajo mir, a hudobni svet jih ne sliši. Vojska divja z vso silo naprej. V kotu stoje jaslice, z veseljem jih zrem, a pri tem me spremlja skrb za naše drage. Ta večer se bolj kot kdaj človek spominja na svoje.

Zima zmiraj suha. Napoči spet dan novega leta 1918.

Kaj nam prinese? Bog zna, bode li še tako, morda še slabše. Upanja je malo.

17. prosinca je bil spet nabor za vse 17 let stare otroke, komaj šoli odrasle. Res žalostno! Kam smo prišli! Kako velik preobrat v vseh ozirih! Niti spomniti se človek ne sme na nekdanje čase. Vprašal bi se človek, zakaj moramo ravno mi živeti v tem strašnem, v tem velikem času? Pa bodi dovolj o tem. Dosti bi se dalo še napisati, a nastala bi iz tega velika povest. A ta povest bo ostala v naših razdejanih srcih, z nami bo živela in umrla. Vsak človek živi svojo povest. Strašna šiba božja nas tepe že četrto leto. In kakor se svet zdaj obnaša, ne bo še konca.

Minil je postni čas in prišel je čas vstajenja. Na belo nedeljo smo spet doživeli en lep dan. M. D. na Lozicah je priredila ta dan veselico v prid slovenskim slepim vojakom, v prvi vrsti za J. N. P. Igra Boj prav za ta dan in zelo lepo petje.

V prvi polovici julija sem zapustila Gradišče in prišla v Vipavo.

Skupinska fotografija iz dunajske vojaške bolnice leta 1917. Na njej je tudi France Nabergoj - avtoričin brat, ki je omenjen v spominih. Žal ne vem kateri je.

V Vipavi

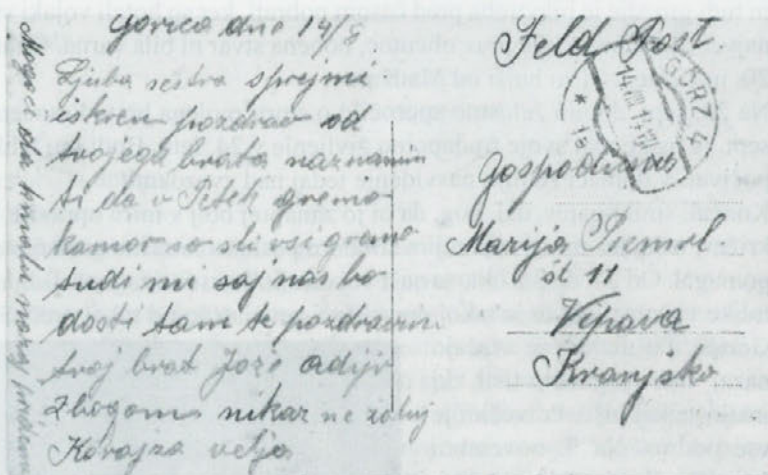
Vojska gre še vedno naprej, a vendar se čujejo vedno močnejši govori o miru. Med raznimi nemiri, ki so nastali konec oktobra, je prišel na dan strašni polom Avstrije. V začetku novembra so že prihajali domov naši ubogi vojaki, kar jih niso zajeli Italjani. Moj brat je, hvala Bogu, srečno prišel domov. Z največjim veseljem smo vsi pozdravljali našo mlado Jugoslavijo. A še preden smo se prav zavedli, so nas vznemirile novice, da pridejo Italjani sem. Kar smo se že par let bali, to se je zdaj zgodilo, kadar smo najmanj pričakovali.

Iz prve svetovne vojne

Vojak Jože Premrl

Na razglednici s fotografijo vojaka Jožeta Premrla, poslani 14. avgusta leta 1914 z vojaško pošto iz Gorice gospodični Mariji Premrl v Vipavo hišna številka 11, piše Jože svoji sestri, da bodo v petek odšli tja, »kamor so šli vsi«, jo pozdravlja in tolaži, naj nikar ne žaluje za njim, kajti korajža velja.

Na skupinski fotografiji vojaške enote je Jože tretji z desne.

Jože in Marija sta bila iz družine Drejdlnovih v Vipavi, njun oče je bil Franc Premrl, po domače Urščev iz Vrhpolja, ki se je leta 1855 poročil z Ivano Petrič in priženil na njen dom v Vipavi številka 11. V zakonu se jima je rodilo več otrok: Marija, po domače Micka, ki se je rodila leta 1859, je bila najstarejša, Jože, rojen leta 1875, pa najmlajši.

Domačijo Drejdlnovih je kasneje prevzel njun brat Franc, ki se je rodil leta 1871 in se leta 1903 oženil s Frančiško Kopatin iz Poreč pri Šentvidu (Podnanosu), po njeni prezgodnji smrti pa v drugo z Marijo Cigoj iz Malovš. V prvem zakonu se je rodil en otrok, v drugem jih je prišlo na svet še sedem. Kmalu so tudi oni ostali sirote, ker jim je leta 1918 vzela mater španska gripa, še en strašna posledica svetovne vojne, ki je pomorila po vojni več ljudi kot orožje med vojno.

Jože, po domače Jožk, ki se je leta 1902 oženil z Alojzijo Bajec, Bajcovo iz Sanabora in z družino živel na številki 195 na Hribu v Vipavi (po njem je tudi ta hiša, ki ima zdaj naslov Na Hribu 29, dobila hišno ime Drejdlnovi), se je srečno vrnil iz vojne. Umrl je leta 1939 v Gorici.

Njegova sestra Micka, ki je bila zelo lepa ženska, se ni poročila. Šest let je služila pri Švikertovih v Stari gori v Vipavi, potem še šest let pri župniku Antonu Taboru, najprej v župnišču na Erzeltu, potem na Slapu. Potem se je vrnila na dom in po materinsko skrbela za svoje mladoletne nečake in nečakinje, ki so ostali brez matere.

Božidar Premrl (po pripovedovanju pokojnih očeta Karla Premrla, tete Helene Premrl in Ivana Rodmana ter družinskih in matičnih knjigah)

O očetu Francu Petkovšku iz Vipave

Fotografija očeta Franca Petkovška (1895–1987) v uniformi financarja

Ponovno je bil aktiviran in odpeljan na soško fronto. V »kiblah« so jih prepeljevali po štiri vojake z žičnico čez prepade. Oče je sodeloval v ofenzivah in bil od Italijanov ujet pod Monte Adamello. Po razpadu Avstrije je bil zaprt v devinskem gradu in v Trstu. Tam ga je »odkrila« njegova teta, ki je služila v mestu.

Po vrnitvi v Vipavo, kamor so se živi in zdravi vrnilo vsi trije Petkovški brez konjev in vozov, ni našel dela. Kot starejši brat Florjan je tudi oče pobegnul v Jugoslavijo in našel delo v Domžalah pri nekem kmetu. Izobrazil se je za preglednika finančne kontrole in služboval v Trziču in pri sveti Ani nad Trzičem in bil nato, tik pred 2. svetovno vojno, premeščen na mejo v Logatec. Tu je bil do upokojitve leta 1950, na kar se je z družino preselil v Vipavo. Umrl je v Ljubljani in počiva na Žalah.

Moj oče Franc Petkovšek (1895–1987) je bil leta 1914 vpoklican v avstrijsko vojsko skupaj z bratoma Matijo in Florjanom ter očetom Matijo. Na fronto so odšli skupaj z domačimi konji in vozovi. Oče je bil zajet na ruski fronti in Galiciji, a so ga Avstrijci »osvobodili« in kot dezerterja odpeljali v taborišče na Madžarskem. Tam je večina vojakov (200–300) podlegla epidemiji pegastega legarja, ostalo je živih le 20, ki so se razbežali.

Fotografija obeh bratov – Matičeta (večji fant) in Franca pri sv. birmi. Imenitni boter je bil vipavski notar Pegan, bližnji sosed Petkovškovih.

Hčerka Nevenka Rijavec

Ruska

Vsaka vojna prinese žalost, trpljenje, bolečino, smrt. Pa tudi veselje, ljubezen in rojstva. Predvsem so vojaki mladi fantje, ki zapustijo domove, vasi in domovino. Fronte terjajo mlada življenja in ujetništva. Mladi Vincenc Pregelj, klicali so ga Cene, doma z Goč, se je bojeval v prvi svetovni vojni na Fronti v Galiciji. Zajeli so ga Rusi in odpeljali v ujetništvo v Rusijo. Pogled mu je obstal na mladi, lepi in prijazni ruski deklici. Vnela se je ljubezen. Cene se je poročil z Marijo. Rodila sta se dva otroka, sin Fredi in hčerka Nina. Po letu 1920 je Cene pripeljal domov ženo Marijo in otroke. Na Gočah ni bilo več domačije, tako so se ustavili v Branici in kasneje v Ložah. Ložani se jih dobro spominjajo. Marija je bila urejena, prijazna in postavna žena. Ljudje so jo imeli radi. Bila je iz bogate družine, a tu so po vojni živeli v uboštvi. Cene je pomagal kmetom pri delu. Na gradu v Ložah je bil za vrtnarja. V Trst je tudi vozil s kolesom prodajat kokoši in jajca. Sosedje so Mariji dali kakšen krompir in kampuže – suho sadje. Vse je hitro nesla otrokom. Okrog leta 1930 se jima je rodila še hčerka Marija, ki je kasneje študirala in postala prof. kemije. Fredi je po služenju vojaščine ostal zaposlen v vojski pri letalstvu, Nina pa je v gradu prala in kuhala.

Marijo so domačini klicali RUSKA. Na glavi je imela ruto, pokrito globoko na čelo in zavezano na tilniku. Znala je kuhati odlično marmelado, posebno iz kutin. Pletla, štrikala je z debelo volno. Pletene nogavice je nosila do kolen. Znala je odlično slovensko. Otroke je naučila ruščino. Vaščani pravijo, da je z otroki večkrat govorila rusko in so jih vsi z zanimanjem poslušali. Domov v Rusijo je odšla na obisk komaj po drugi vojni. Prej ni bilo denarja pa tudi politične oblasti tega niso dovolile. Enkrat jo je prišla obiskat tudi njena sestra v lepih usnjenih škornjih.

Hčerka Marija se je poročila v Kranj in vzela Rusko k sebi. Cene je že prej umrl, pokopan je bil na Gočah. Z dovoljenjem je Ruska kasneje odpeljala spomenik in posmrtno ostanke svojega moža v Kranj, kjer je tudi ona pokopana.

*V Ložah aprila 2014 po pripovedovanju spominov vaščanov zapisala
Urška Žgur*

Od kod smo prišli Mercinovi na Goče?

Spoštovani bratranec Marjan!

Z objavo članka v *Vipavskem glasu* (junij 2014, 109, str. 12–15) si prestopil prag javnosti. Končno! Že vrsto let mi poročaš o svojem odkrivanju korenin, najbolj pa sem se razveselila, ko si mi podaril fotokopijo »*izročilne odnosno ženitne in dedinske pogodbe*« iz leta 1898, ki so jo podpisali najina pradedna Luka Mercina z Goč in Anton Bizjak iz Orešja ter njuna otroka, ženin Bernard Mercina in nevesta Marija Bizjak. Po spletu si mi poslal nekaj fotografij, ki jih prej nisem nikoli videla. Res iskrena hvala! Postal si varuh rodbinskega izročila in istočasno dober poznavalec goške preteklosti, podoben mnogim ljudem po vsem svetu, ki preučujejo rodbinsko preteklost in pri tem uporabljajo najsodobnejša sredstva komunikacije.

Upam, da bo v tvojem delu marsikdo našel dober zgled, ne pa izgubil poguma. Bralec si namreč ob tvojem članku zlahka predstavlja, kolikšen trud je potreben, koliko ovinkov in zastojev je na poti, uspeh pa je pogosto prepuščen zgolj srečnemu naključju. Napisal si, da je najstarejši zapis o Mercinovich v matičnih knjigah na Gočah našla Verica Lasičeva, ko je pripravljala svojo diplomsko nalogo. Moje vznemirjenje ob tvojem članku pa velja predvsem dejstvu, da si dokazal napako (resda majhno) v *Primorskem slovenskem biografskem leksikonu* (v nadaljevanju PSBL), priročniku, ki ga zelo cenim in tako pogosto uporabljam, da ima na moji knjižni polici svoje mesto poleg »pleteršnika« (*Wolfovega slovensko-nemškega slovarja*) in *Slovarja slovenskega knjižnega jezika*.

Soglašam s tvojim pogledom na naše ustno rodbinsko izročilo: pomembno je in (sorazmerno) zanesljivo, potrebno pa ga je preverjati v zanesljivih virih. Podatek o Lovrencu Mercini in njegovih dveh sinovih, ki si ga ti našel, uporabljam tudi sama. Že v osnovni šoli v Ajdovščini me je učiteljica, gospa Kerkočeva (tudi poverjenica za Mladinsko knjigo), spraševala o sorodstvu z Mercini, saj je obiskovala šolo z enim od njih. In tako še drugi učitelji v letih mojega šolanja v Novi Gorici in Ljubljani. Po letu 1992, ko sem objavila več pripovednih del, ki se dogajajo na Gočah, so postala vprašanja natančnejša: Ali ste v sorodu z Ivanom Mercinom, zvonoslovcem, rojenim na Gočah? Dokler mi nisi povedal o najdenem vpisu v župnijskih knjigah na Gočah, sem navajala besede mojega očeta, skromnega in resnicoljubnega Pavleta Mercina: »Pred mnogimi leti sta na Gočah živela dva brata, eden se je šolal, drugi ne. Moj brat Bernard, ti in tvoji bratrance na Gočah smo potomci tistega, ki ni nadaljeval šolanja.« Od tistega dneva (že pred meseci), ko si mi povedal o najdbi

tega podatka, pa odgovarjam: »Moj bratranec Marjan Mercina je v matičnih knjigah na Gočah pred kratkim našel zapis o Lovrencu Mercini, ki je imel dva sinova. Franciscus (r. 1762; najbrž so ga imenovali Franc) je bil stari oče Luka Mercina, mojega pradedu, ki je leta 1898 izročil posestvo svojemu novo poročenemu sinu Bernardu, mojemu staremu očetu. Drugi Lovrenčev sin, Janez, r. 1776, je bil stari oče zvonoslovca Ivana Mercina.«

Spoštovani bratranec Marjan, ali je odgovor pravilen? Treba se je tudi vprašati, kakšen je v vsakdanjem življenju sploh pomen takšnih in podobnih vprašanj ter odgovorov. Gotovo me nobeden ne sprašuje o mojem glasbenem talentu. Spraševalec ob priimku Mercina verjetno asociativno poveže, kar ve o zvonoslovcu Ivanu Mercini, z dogajalnim prostorom (Gočami) v mojih pripovedih. Oba odgovora o sorodstvu z Mercinovimi (očetovega in mojega) pa je brez dodatnih natančnejših podatkov mogoče razumeti na različne načine, čeprav sta oba pravilna in resnična, kar dokazuje, da je razumevanje vedno odvisno od obeh, ki pri pogovoru sodelujeta. Zato imamo pri ustnem pa tudi pisnem sporazumevanju različne varovalke, ki preprečujejo nesporazume.

Ali je dejstvo o sorodstvu lahko tudi nam, sedaj živečim Mercinom, vir ponosa? V sodobnem času sorodstvo največkrat pomeni obliko pripadnosti, sorodniki si pomagajo v stiski ali skupaj praznujejo pomembne obrede, kot so poroke, rojstva in pogrebi. Takšnih sorodstvenih vezi med Mercinovimi ni več. Na delo Ivana Mercina (pa tudi drugih iz obeh vej Lovrenčevega drevesa) nisem ponosna zaradi (bolj ali manj oddaljenega) sorodstva, temveč zato, ker je s svojim glasbenim delom veliko prispeval v slovensko zakladnico; njegovo izročilo še živi s zvonovi in pritrkovalci. Ponosna sem tudi zato, ker je poučeval na prvi državni gimnaziji s slovenskim učnim jezikom v Gorici (Gl. publikacijo »Ob 100-letnici prve slovenske državne gimnazije v Gorici v šolskem letu 1913/14«. Gorica: Goriška Mohorjeva družba 2013, str. 12). To pa ni le dediščina Mercinovi, temveč vseh Slovencev.

»Uči se, da bo kaj iz tebe, saj se pišeš Mercina!« V zadnjih letih življenja je posodobila svoj slovar. »Bodi srečna, da imaš gene svojega očeta, da si zdrava in pametna kakor on!« in pri tem pozabljala, za koliko let ga je že preživela. V najstniških letih mi ta dediščina ni bila mar, v maminih besedah sem videla samo prikrita vzgojna prizadevanja, sploh pa sem ji takoj ugovarjala, naj zaradi Mercinovega povsem moško obarvanega rodbinskega bogastva ne pozablja na vse ženske, s katerimi so se poročali. Bolj zaradi očetovega zgleda kot njenih besed pa sem tudi jaz Mercinovi dediščini prisojala velik pomen. Pripisujem jim moralno držo v temeljnih življenjskih vprašanjih: spoštovanje do očetov (značilno je tako zate, Marjan, kot zame), vedoželjnost, ljubezen do šolanja ali vsaj do nenehnega samoizobraževanja.

Marjan, o meni in mojem očetu si napisal nekaj, o čemer se bova, upam, še pogovarjala in usklajevala. Na prenašanje izročila namreč gledava precej različno. »Tudi njegova hči Marija, moja edina sestrična, se z njim ni o tem (namreč o rodbini) veliko pogovarjala, tako da iz tega vira skoraj ni podatkov.« Marsikateri bralec *Vipavskega glasa* bo to razumel kot očitek o premajhnem zanimanju za dejstva, v mojem spominu pa je ob tvojih besedah oživel spomin na očetovo večerno pripovedovanje. Bratranec Marjan, v svojem članku omenjaš dvoje: večerna srečanja ob pripovedovanju in pogovorih z vaščani, pa tudi skupno delo z očetom Bernardom, med katerim ti je veliko povedal. Tudi jaz sem mojega tata vedno z zanimanjem poslušala – noben večer nisem odnehala, dokler mi ni bral ali pripovedoval, to naj bi bila moja pravica, četudi je velikokrat imel za seboj dvojni delovni dan –, vendar mi ni veliko pripovedoval o Mercinovi oziroma je bilo zame vse, kar mi je povedal ali prebral, predvsem čustveno in lepotno doživetje. Ni bilo pomembno, ali je »verodostojno«, saj je v tatovih besedah pripovedovani svet zaživel prav zame – tukaj in zdaj –, ne glede na to, ali mi je pripovedoval o očetu Bernardu ali bratih Janezu in Bernardu, o pastirčku Tinčetu ali mucu, ki ga je spremljala, ko je hodil po vodo k potoku. Te očetove pripovedi so imele podoben učinek kot ob večerih prebrani odlomki iz knjige *Skozi puščave in goščave*, ki jo je napisal Nobelov nagrajenec Sienkiewicz. Ob njih se je v meni porajal bogat domišljjski (po tvoje: *umišljeni*) svet, ki sem ga skrbno varovala vse do danes. Ko sem po koncu predšolskega obdobja zaradi mamine bolezni dve leti preživela na Gočah in tam obiskovala osnovno šolo, sem srečevanja z Gočani in Gočami pogosto doživljala kot trčenje resničnega in umišljenega sveta. Tudi v teh preizkušnjah, pogosto za otroka precej bolečih, mi je uspelo ohraniti vse, kar mi je tata daroval v duhovnem smislu.

Mislím, da se je ob tatovem pripovedovanju v predšolskem obdobju, tudi ko je šlo za resnične Mercinove in Gočane, začel oblikovati moj odnos do Besede in njenih različnih vlog. Kasneje sem spoznavala, kako nam besede poleg sporazumevanja med ljudmi in posredovanja resničnosti omogočajo pobeg iz nje v umišljeni svet. Danes se po obsežnem študiju jezikoslovja še bolj zavedam, da je večina besed, izrečenih v naravnem jeziku, samo približek resničnosti, besede niso nikoli isto kot resničnost sama, ko jih poslušalec sprejema,

jih neprestano dopolnjuje iz svojega poznavanja in razume po svoje (spet približno). Pri tem bi se lahko pojavili brezštevilni nesporazumi, zato ljudje v skupnosti med pogovorom stalno usklajujejo svoje poglede, se ponovno sprašujejo, si pritrjujejo ali dopolnjujejo izrečeno. Napisana beseda pa se širi drugače, brez možnosti takojšnjega odziva. Zato se preučevalci sklicujejo na vire, znanstveniki iščejo formule ... Ko gre za napisano besedo, imamo kljub vsemu celo vrsto varovalk, da jo preverjamo, koliko ustreza resničnosti. V strokovnih besedilih je najpomembnejše sklicevanje na vire.

Vse to pa, žal, ne velja za zlonamerne govornice in laži, jezik je tudi sredstvo manipulacije vseh vrst. Jezik ima tako kot vse, kar obstaja med ljudmi, svojo svetlo in temno stran. Zavedam se jih, vendar zdaj niso predmet mojega pisanja.

Uvodoma sem napisala, kako pomemben priročnik je *Primorski slovenski biografski leksikon*, rada pa bi zaključila s ponazoritvijo, kako tudi v velikokrat pregledanih besedilih prihaja do napačnih trditvev. V *Primorskem slovenskem biografskem leksikonu*, v 10. snopiču na strani 403 piše:

»MERCINA Franc Ksav., duhovnik, nabožni skladatelj, r. 3. nov. 1809 na Gočah, u. 24. jun. 1897 v Gor. in pokopan v rojstnem kraju. Njegov oče Janez, krojač in organist, se je priselil na Goče s Planine. /.../« (Podčrtala Marija Mercina)

Marjan, z navajanjem vpisa v goških matičnih knjigah si dokazal, da je bil tudi »njegov oče Janez« rojen na Gočah (*Vipavski glas* 109, str. 12–15).

Napisala sem, da imamo pri sporazumevanju varovalke, ki naj nas obvarujejo napak. V priročnikih in drugih strokovno-znanstvenih delih je to navajanje virov. Zato si v PSBL pregledam podatke o virih za gesli *MERCINA Franc Ksav.* in *MERCINA Ivan*, oba v PSBL, 10. snopič, s. 403/404.

Izmed navedenih virov najprej preberem članek Frana Ferjančiča, »*Ivan Mercina kot učitelj, glasbenik in zvonoslovec*« in že najdem izvor (napačne) trditve o prihodu Mercinovi s Planine. Članek je izšel leta 1926 ob Mercinovi petinsedemdesetletnici v *Cerkvenem glasbeniku* (v Ljubljani), katerega »odličan sotrudnik« je bil v minulih letih tudi slavljenec sam. Avtor članka Fran Ksaver Ferjančič (r. 1867 na Gočah, u. 1943 v Ljubljani) je bil duhovnik in skladatelj.

»Prišla je ta rodbina iz ljubljanske okolice na Vipavsko. Ivanov ded Janez se je naselil na vipavski Planini kot krojač in organist. Kot tak se je preselil na Goče pri Vipavi.«

Samo ugibamo lahko, zakaj sploh navajajo Planino. Nenazadnje Planina ni pri nobenem Mercini eksplicitno navedena kot rojstni kraj. Da se je stari oče Janez rodil na Planini, sklepa edino bralec *Primorskega slovenskega leksikona* sam, ker v biografskem leksikonu pričakuje podatek o rojstvu. Bralec obsežnega članka ob Mercinovi 75-letnici v *Slovenskem glasbeniku* pa lahko razume tudi tako, da se po prihodu rodbine »iz ljubljanske okolice« /.../ »oče Janez, krojač in organist« kot prvi naselil na Planini in se potem preselil na Goče.

Kako to, da avtorji različnih biografskih člankov in za njimi uredniki publikacij, v katerih so ta besedila izšla, niso opazili ohlapnosti? Med branjem obsežnega članka, ki je bil objavljen v dveh številkah *Cerkvenega glasbenika* in se prav nanj kot na vir sklicuje PSBL, zlahka ugotovimo, da je njegov pisec, Gočan, duhovnik in skladatelj Fran Ksaver Ferjančič (1867–1943), osebno poznal Frana Ksaverja Mercina (1809–1897) in Ivana Mercina (1851–1940). Ob izidu članka leta 1926 je Ivan Mercina še živel. Samo ugibamo lahko, zakaj ohlapnosti v biografskih podatkih ni odpravil slavljenec Ivan Mercina sam? Ali mu Ferjančič članka ni pokazal? Morda je razlog v tem, da sta tedaj (leta 1926) živela v različnih državah, avtor članka v Ljubljani, Ivan Mercina pa v Gorici.

Spoštovani bratranec, bojim se, da se naju bodo bralci *Vipavskega glasa* naveličali brati. Hudo je, ker kljub obsežnemu opravljenemu delu zaključuješ s tem, da ne veš, od kod smo prišli Mercinovi na Goče, jaz pa samo obžalujem, češ da ne vem, zakaj je prišlo do nepopolne trditve v članku uglednega avtorja Frana Ksaverja Ferjančiča, tudi Gočana. Prepričana pa sem, da je Ivan Mercina tako pomemben glasbenik in učitelj, da bodo v *Vipavskem glasu* morda ponatisnili omenjeni članek iz *Cerkvenega glasbenika* ali vsaj nekaj odlomkov iz njega. Marsikdo od bralcev bo presenečen, ko bo v njem prebral kakšno anekdoto o učiteljih Mercinih, ki jo že dolgo pozna. Tudi to je izročilo.

Spoštovani bratranec, čaka me veliko dela, vendar drugačnega, kakor je tvoje. Morda pa se še kdaj srečava v *Vipavskem glasu*.

Lepo te pozdravlja tvoja sestrična Marija.

Msgr. Franc Pivk

Zaslužni vipavski dekan Franc Pivk je bil rojen 23. septembra v Idrijski Beli v župniji Črni Vrh nad Idrijo. Zrasel je v kmečki družini, v kateri se je oče Anton ukvarjal pretežno z živinorejo in gozdarstvom, ki je predstavljalo glavni vir dohodkov. Mati Ana, rojena Likar, doma iz Kanomelj, je bila skrbna gospodinja in možu v oporo pri vodenju kmetije. V njenem zakonu se je rodilo troje otrok, najstarejša Milka, drugorojeni Franc in najmlajši Jakob (Jokl). Osnovno šolo je v letih 1936–1942 obiskoval v rojstni Idrijski Beli, kjer je pouk potekal v italijanskem jeziku v takrat od Italije po prvi svetovni vojni zasedeni Primorski.

Zavzeta in spoštljiva krščanska vzgoja v družini ter naklonjenost tedanjega črnovrškega župnika Ivana Kobala sta v mladem Francelju vzbudili duhovni poklic in tako po vsej priliki botrovali odločitvi za nadaljnje šolanje v gimnaziji. Vojne razmere so začetek srednješolskega izobraževanja nekoliko zavrle, tako da je v prvi razred italijanske gimnazije vstopil šele leta 1944. Pot ga je vodila

v semenišče Castellerio pri Vidmu (Udine), kjer so v letih 1940–1945 gostovali tudi goriški semeniščniki. Konec vojne je goriškim gojencem omogočil povratak v goriško Sedejevo malo semenišče, kjer je v letih 1945–1947 dovršil 2. in 3. razred gimnazije, to pot v slovenskem jeziku. Priključitev Primorske k Jugoslaviji leta 1947, a brez Gorice in njenega malega semenišča, je nadebudnega četrtošolca pripeljala na nižjo gimnazijo v Idrijo, kjer je dovršil 4. razred gimnazije. Višje razrede gimnazije od 5. do 8. razreda je kot gojenec Doma Ivana Cankarja (DIC) (bivše Marjanišče) v letih 1948–1952 obiskoval na I. državni gimnaziji v Ljubljani, kjer je leta 1952 tudi maturiral.

Jeseni 1952 je vstopil v ljubljansko bogoslovno semenišče kot gojenec goriške apostolske administrature. Komaj začeti študij teologije je še istega leta prekinil v poklic v jugoslovansko vojsko, ki jo je v enoletnem roku odslužil v Požarevcu in Valjevu v Srbiji. Leta 1953 se je končno vrnil v ljubljansko bogoslovje in nadaljeval študij na teološki fakulteti. Po lastnem prizadevanju je dosegel, da je bil še pred zaključkom rednega študija 29. junija 1957 v ljubljanski stolnici posvečen v duhovnika po rokah škofa Antona Vovka.

Dogovorjeno je bilo, da bo pred nastopom duhovniške službe najprej dokončal študij na teološki fakulteti, vendar so pastoralne potrebe na Goriškem spremenile potek dogovora. Tedanji vipavski dekan in rektor malega semenišča msgr. Ignacij Breitenberger je jeseni 1957 zbolel in bil za pol leta priklenjen na posteljo, zato je apostolski upravitelj dr. Mihael Toroš mladega duhovnika imenoval za vikarja pomočnika v Vipavi. Stanovanje in hrano je dobil v malem vipavskem semenišču, kamor se je vselil na prvi petek v marcu 1958, in prekinil dokončanje študija teologije. Na prvem službenem mestu se je z mladostno vnemo lotil pastoralnega dela in se posvetil zlasti verouku. Ko je dekan Breitenberger delno okreval, se je zagnani vipavski vikar dal na razpolago za poučevanje na Srednji verski šoli v semenišču. S prihodom novega šolskega ravnatelja dr. Antona Požarja na SVŠ poleti 1978 je vikar Pivk v šolskem letu 1958–1959 na semeniški šoli prevzel pouk matematike in fizike (kasneje tudi telesno vzgojo). Da bi se v obeh predmetih strokovno usposobil, se je jeseni 1958 vpisal na ljubljansko univerzo na oddelek za matematiko in fiziko. Kmalu pa se je pokazalo, da so delo na fari, pouk na SVŠ in istočasni študij v Ljubljani praktično nezdržljivi, zato je študij na univerzi opustil. Prosti čas je posvetil podružnici na Gradišču pri Vipavi, kjer je obstoječo cerkev obnovil in ob nedeljah vpeljal nedeljsko mašo. Zamisel pa po vsej priliki ni bila najbolj pogodu dekanu Breitenbergerju.

Vmes je z nepričakovano potezo posegel apostolski upravitelj dr. M. Toroš. Spričo pomanjkanja strokovno usposobljenih predavateljev na SVŠ je dotedanjega vipavskega vikarja in predavatelja na SVŠ Franca Pivka premestil iz Vipave na Marijino Celje (dekret z dne 30. 8. 1959), marijinoceljskega upravitelja Otmarja Črnilogarja pa imenoval za vipavskega vikarja in predavatelja klasičnih jezikov v vipavskem semenišču z nalogo, da obenem pridobi potrebno strokovno znanje na oddelku za klasično filologijo ljubljanske univerze, za matematiko in fiziko pa je bil iz Maribora pritegnjen prof. Aleksander Rauter. Premestitvena dekreta sta

tako v Vipavi kot na Marijinem Celju razburila duhove. Vsa posredovanja pa so bila brezuspešna, kajti dr. M. Toroš je ostal neomajen: premestitev se mora izvesti in pika! Sredi septembra 1959 je prišlo do preselitve. Na drugo nedeljo v septembru, ko so na Marijinem Celju praznovali glavni farni praznik »odpustek«, se je Črnilogar poslovil od užaloščenih vernikov in pri isti maši se je z mešanimi občutki predstavil novi upravitelj Franc Pivk. Način, kako se je zamenjava izpeljala, je pri mnogih pustil grenak priokus. Dekan Breitenberger je odhajajočega vikarja Pivka, ki je bil v Vipavi od prvega petka v marcu 1958 do petka 19. septembra 1959, torej eno leto, 6 mesecev in 18 dni pospremil na novo službeno mesto z besedami: »Bog ga blagoslovi!« Vipavci so ob slovesu priljubljenega vikarja nagradili z bogato »balo«, kakršno so običajno imele neveste, priskrbeli so mu tudi gospodinjjo v osebi domačinke iz Gradišča Lojzke Bukovič.

Novi župnijski upravitelj je vodil Marijino Celje nad Kanalom z vikariatom Zapotok od leta 1959 do 1966. Njegovo srce pa je bilo še vedno navezano na Vipavo. Po smrti dr. M. Toroša se je s prihodom na Primorsko novega ap. administratorja škofa dr. Janeza Jenka odprla možnost vrnitve na Vipavsko. SVŠ v semenišču je potrebovala usposobljenega predavatelja biologije. Priložnost je osvojil Franc Pivk pri Marijinem Celju, ki je tako v letih 1964–1966 iz obmejne župnije z Italijo študiral biologijo na ljubljanski univerzi (I. stopnja). Po sedemletnem bivanju v Posočju je bil leta 1966 spričo potreb na SVŠ prestavljen v bližino Vipave. Postal je župnijski upravitelj na Gočah, odkoder je upravljal tudi Branico in Erzelj, hkrati je poučeval biologijo na SVŠ v Vipavi in dve leti (1966–1968) tudi psihologijo. Povezanost s škofom Jenkom (bil je med tistimi, ki se je škofa obvezno vsako leto pisno spominjal ob raznih praznovanjih, kar je škof zelo cenil!) je botrovala nadaljnjim nastavitvam.

Ko je leta 1971 prezgodaj umrl podjetni vipavski dekan in rektor malega semenišča Brunoslav Podobnik, je škof Jenko na izpraznjeno mesto vipavskega župnika imenoval Franca Pivka, ki je naslednje leto 1962 postal tudi dekan vipavske dekanije. Po dvanajstih letih se je dokončno vrnil v ljubljeno Vipavo in tu ostal do smrti 2014. Poleg vodstva župnije in dekanije je še redno poučeval biologijo na SVŠ vse do leta 1990 (25 let). Z najnovejšimi izsledki biologije je priložnostno seznanil tudi udeležence katehetskega tečaja na Mirenskem gradu. Dušnopastirsko mu je bila dodeljena pomoč, najprej prof. Adolf Mežan (do leta 1973), nato pa ves čas prof. Janez Zupet. Gospodinjstvo v Vipavi sta vse do leta 2001 vodili sorodnici pokojnega dekana Podobnika Ivanka Podobnik in Malka Jurjavčič, v zadnjem desetletju pa Marija Makovec, rojena Batič. Službo vipavskega dekana je povabljen odložil že leta 2005, vipavsko župnijo pa je 41 let vztrajno vodil vse do leta 2012. Globoko vraščen v sam kraj je tedaj s težkim srcem prepustil mesto nasledniku in se upokojil, vendar je še do zadnjega pomagal v župniji. Po upokojitvi so se vedno pogosteje javljale zdravstvene težave. Na praznik Svetega Rešnjega telesa, 19. junija 2014, se je nepričakovano iztekla njegova življenjska pot in na nedeljo, 22. junija, ga je v spremstvu številnih duhovnikov in množice ljudstva pokopal koprski škof Jurij Bizjak. Zadnji dom je našel na vipavskem pokopališču, kjer počiva ob prednikih Breitenbergerju in Podobniku.

Svoje duhovništvo je živel zvesto in odgovorno, bil je globok in pronicljiv, do kraja predan Cerkvi, osebno skromen in ponižen. Rad je spovedoval in bil na razpolago za duhovne pogovore tudi izven spovednice, v pridigah je bil jasen in se je strogo držal cerkvenega nauka. Poleg verouka je posvečal posebno skrb vzgoji strežnikov in v zadoščenje mu je bilo, da je iz njihovih vrst izšel ta ali oni duhovni poklic (leta 1987 Aleksander Skapin, leta 1997 Jože Koren, še prej pa leta 1986 nečak Silvester Čibej iz Idrije). Vzorno je skrbel za vzdrževanje in oplešanje sakralnih stavb: poleg župnijske cerkve sv. Štefana (novi zvonovi, nove orgle, urejena okolica) je s posebno ljubeznijo negoval cerkev M. B. v Logu (nove klopi, dodatni zvon, obnovljena streha, sanitarje, obširen parkirni prostor idr.) V soseščini vipavskega župnišča je od temeljev preuredil cerkveno hišo za pastoralne potrebe. Zaradi zaslug na raznih področjih cerkvenega in šolskega udejstvovanja je bil leta 1999 imenovan za papeškega kaplana z nazivom monsinjor.

Bridko pa ga je zaznamovala tragična smrt očeta Antona, ki je padel kot žrtev partizanskega napada na domobransko postojanko v Črnem Vrhu nad Idrijo jeseni 1944. Posledice te bridke izgube z vsemi grenkimi izkušnjami, ki jih je v povojnih revolucionarnih letih utrpela njegova družina, so ga globoko zaznamovale za vse življenje. Po osamosvojitvi Slovenije se je zaman prizadeval, da bi zasledil očetov grob in se od njega poslovil z molitvijo. Zapustil je ta svet z zaupanjem v Božjo pravičnost in Božje usmiljenje, kakor je zapisal v oporoki.

Sestavil: Franc Kralj

Kako smo volili v državni zbor RS 13. julij 2014

STRANKE	GLASOVI						
	Volišče Stara šola		Volišče Društvo upok.		Volišče OŠ D. Bajca		Skupaj Vipava
	št.	%	št.	%	št.	%	
1. SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA - SDS EVA IRGL	79	26,69	83	33,88	83	30,63	245
2. SLS - SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA PETER CURK	9	3,04	3	1,22	3	1,11	15
3. POZITIVNA SLOVENIJA MILANKA NEŠKOVIČ	8	2,70	4	1,63	4	1,48	16
4. DRŽAVLJANSKA LISTA MOJCA VOJSKA GODNIČ	2	0,68	2	0,82	0	0,00	4
5. SD - SOCIALNI DEMOKRATI TADEJ BEOČANIN	15	5,07	12	4,90	14	5,17	41
6. ZELENI SLOVENIJE DRAGO ZALOKAR	3	1,01	0	0,00	1	0,37	4
7. KOALICIJA ZDRUŽENA LEVICA (DSD, IDS IN STRANKA TRS) LARA JANKOVIČ	10	3,38	7	2,86	21	7,75	38
8. DeSUS - DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE BOJAN BRATINA	16	5,41	21	8,57	15	5,54	52
9. ZAVEZNIŠTVO ALENKE BRATUŠEK JORDAN KODERMAC	6	2,03	4	1,63	16	5,90	26
10. STRANKA VERJAMEM MARJAN POLJŠAK	2	0,68	2	0,82	1	0,37	5
11. NOVA SLOVENIJA - KRŠČANSKI DEMOKRATI JERNEJ VRTOVEC	51	17,23	35	14,29	28	10,33	114
12. SMC STRANKA MIRA CERARJA KLEMEN BABNIK	82	27,70	71	28,98	74	27,31	227
13. ENAKOPRAVNI DEŽELANI - NAPREJ SLOVENIJA GERŽELJ MITJA	0	0,00	0	0,00	1	0,37	1
14. SLOVENSKA NACIONALNA STRANKA - SNS IRIS PUCONJA	4	1,35	0	0,00	2	0,74	6
15. PIRATSKA STRANKA SLOVENIJE NINA MASNEC	9	3,04	1	0,41	8	2,95	18
Skupaj veljavnih glasov	296		245		271		812

*Podatke posredovala:
Okrajna volilna komisija*

Poročilo o rezultatih glasovanja na lokalnih volitvah

Izid glasovanja za župana

5. oktober 2014

Število volilnih upravičencev: 4.589
 Skupaj glasovalo po imeniku: 2.545
 Volilna udeležba (skupaj): 55,46 %

Mesto	Kandidat	Predlagatelj	Št. glasov	Odstotek glasov
1.	IVAN PRINCES	Jožef Jaklič In Skupina Volivcev	1.546	63,49 %
2.	JOŽKO ANDLOVIC	SDS	568	23,33 %
3.	SIMON KOREN	ZZP	321	13,18 %

Izid glasovanja za občinski svet

5. oktober 2014

STRANKE	GLASOVI						
	Volišče Stara šola		Volišče Društvo upok.		Volišče OŠ D. Bajca		Skupaj Vipava št.
	št.	%	št.	%	št.	%	
1. NSI - NOVA SLOVENIJA - KRŠČANSKI DEMOKRATI	130	15,42	134	14,73	104	15,07	368
2. SMC - STRANKA MIRA CERARJA	94	11,15	79	8,68	55	7,97	228
3. SDS - SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA	170	20,17	184	20,22	114	16,52	468
4. Lista Ivana Princeza za razvoj	158	18,74	144	15,82	86	12,46	388
5. ZZP - ZVEZA ZA PRIMORSKO-ZZP	59	7,00	78	8,57	36	5,22	173
6. SD - SOCIALNI DEMOKRATI	49	5,81	92	10,11	49	7,10	190
7. Lista obrti in podjetništva	46	5,46	46	5,05	47	6,81	139
8. NSD - NARODNA STRANKA DELA	43	5,10	24	2,64	81	11,74	148
9. SLS - SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA	39	4,63	67	7,36	85	12,32	191
10. DESUS - DESUS - DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV SLOVENIJE	34	4,03	27	2,97	33	4,78	94
11. PS - POZITIVNA SLOVENIJA	21	2,49	-	-	-	-	21
12. Lista Simona Ježa	-	-	35	3,85	-	-	35

V Svet krajevne skupnosti VIPAVA so bili izvoljeni:

Št.	Ime in priimek izvoljenega člana	Naslov	Št. glasov
1.	Peter Skapin	Na Produ 12	140
2.	Milena Ličen	Beblerjeva ul. 37	117
3.	Mitja Lavrenčič	Na Produ 13	98
4.	Helena Premrl	Glavni trg 4	114
5.	Franc Ferjančič	Zemono 2	106
6.	Mirjam Klemše	Cesta 18. aprila 7	88
7.	Bernard Žgavec	Kosovelova ul. 19	106
8.	Anton Goričan	Gregorčičeva ul. 3	103
9.	Ksenija Blazetič	Kosovelova ul. 13	80

V Občinski svet občine Vipava pa so bili na lokalnih volitvah, dne 5. 10. 2014 izvoljeni naslednji člani:

Št.	Stranka oz. lista	Ime in priimek člana/članice
1.	SDS	Jožko Andlovic
2.	SDS	Mitja Volk
3.	SDS	Anton Lavrenčič
4.	SDS	Stojan Vitežnik
5.	SDS	Jernej Mikuž
6.	N.Si	Magda Terčelj
7.	N.Si	Orjana Curk
8.	Lista Ivana Princesa Za razvoj	Nataša Uršič Praček
9.	Lista Ivana Princesa Za razvoj	Bogdan Godnič
10.	Lista Ivana Princesa Za razvoj	Jurij Koritnik
11.	SMC	Urban Lukin
12.	SMC	Meta Petrič
13.	ZZP	Klemen Koren
14.	SD	Mitja Lavrenčič
15.	Lista obrti in podjetništva	Bogdan Semenič
16.	NSD	Marko Nabergoj

Vipavska trgatev

Člani TD Lanthieri Vipava so tudi letos organizirali tradicionalno prireditev Vipavska trgatev. Priprave na izvedbo so se pričele že spomladi s sestavljanjem programa in nastopajočih, samo prireditev – tokrat že peto zapovrstjo – pa smo izpeljali med 12. in 14. septembrom.

Petkovo dogajanje je tradicionalno namenjeno nastopu dalmatinskih klap, zato smo letos v goste povabili klapo Maslina in domači oktet Sotočje. Tako kot že premnogo dogodkov letošnjega poletja smo bili tudi sami, zaradi slabega vremena, primorani prestaviti koncert v športno dvorano Škofijske gimnazije Vipava.

Sobotno dogajanje se je začelo s kolesarsko dirko na Nanos za pokal Slovenije (organizator dirke Kolesarski klub Izvir Vipava), nadaljevali smo s turnirjem v ulični košarki, balvanskim plezanjem, ženskim teniškim turnirjem, balinarskim turnirjem ... Večer pa smo zaključili z nastopom Tinkare Kovač z bendom in Kingstoni.

Nedeljsko dogajanje smo tudi tokrat začeli s kmečko tržnico, delavnicami za otroke (Hiša sadeži družbe), nastopom ribiča Pepeta, ansambla Igor in Zlati zvoki ter Natalije Verboten. Obiskovalci prireditve so imeli možnost brezplačnega vodenega ogleda prenovljenega dvorca Lanthieri, ogleda vojaškega muzeja v vipavski vojašnici, ogleda 3 slikarskih razstav na različnih lokacijah, vodene degustacije v Vinoteki Vipava, degustacije vin z Vipavskim vinarskim društvom. Tudi letos smo okronali novo Vipavsko vinsko kraljico – to je postala Anja Kodele iz Budanj –, blagoslovili mošt in razglasili protokolarno vino občine Vipava. Letošnji novosti v programu sta bili tudi okrogla miza na temo »Stanje in razvoj turizma v Vipavski dolini« in dogodek »Vipavski poslanci kuhajo joto«.

Okroglo mizo, na katero so bili povabljeni primorski poslanci, župani in turistični delavci, sta nam na povabilo pomagala izpeljati g. Drago Bule in gdč. Marjana Grčman iz oddaje Na lepše. Po končani okrogli mizi so se poslanci iz Vipavske doline preizkusili v kuhanju jote, ki so jo kasneje tudi razdelili mimoidočim obiskovalcem.

Poskrbeli smo tudi za vse košarkarske navdušence, ki so želeli spremljati finalno tekmo svetovnega prvenstva v košarki. Večer in hkrati zaključek Vipavske trgatve 2014 smo zaokrožili s tradicionalnim ognjemetom, ki je ponovno navdušil množico obiskovalcev na Glavnem trgu.

V nekaj stavkih smo vam tako na kratko povzeli letošnje dogajanje na prazniku vseh Vipavcev in Vipavk. Ob tej priložnosti bi se pa radi zahvalili tudi vsem sponzorjem, ki nam vsako leto zvesto stojijo ob strani, ter občini Vipava, kleti Vipava 1894, FAMA Vipava, PGD Vipava, ŠGV Vipava, Vojašnici JPV Vipava, NK Vipava. Prav tako se za pomoč zahvaljujemo tudi Centru za razvoj podeželja TRG Vipava.

Za izvedbo prireditve dobimo ogromno čestitk in pohval z vseh koncev, malce pa nas vendarle moti, da kritike, ki pridejo do nas, prihajajo predvsem s strani domačinov. V izvedbo prireditve je vključenih približno 25 članov društva, ki v ta namen vsako leto vложи več kot 2500 ur prostovoljnega dela. Člani društva se strinjamo, da se bo treba še zelo potruditi in graditi na tem, da bomo dobili prireditev, kot smo si jo sami zamislili – nadaljnji razvoj usmerjamo predvsem v izboljšanje koncepta prireditve, tako da smo ob zaključku vsake prireditve z mislimi že pri izvedbi naslednje Vipavske trgateve. Več o našem

delovanju, programu in zamislih za vnaprej se vam pa javimo v naslednji izdaji Vipavskega glasu.

V imenu TD Lanthieri Vipava se vsem Vipavcem in Vipavkam zahvaljujem za potrpežljivost med izvedbo letošnje prireditve, hkrati pa se v imenu društva opravičujem vsem, ki smo jim malce skrajšali spanec.

Članom društva pa čestitam!

Jernej Mikuž,
predsednik TD Lanthieri Vipava

IZ USTANOV IN DRUŠTEV

Iz ŠGV

Iz Škofijske gimnazije

Začelo se je novo šolsko leto in Škofijska gimnazija Vipava vstopa v 24. leto svojega delovanja s 83 novimi dijaki. Kajti tako pač je v vseh šolah tega sveta: otroci prihajajo in odhajajo. In z odhajanjem si ljudje večinoma nismo najbolj blizu, težko se poslovimo od ljudi, ki nam prirasejo k srcu. Tudi mi se bomo konec meseca septembra poslovili od še ene generacije maturantov, z upanjem, da smo jim v štirih letih dali dovolj znanja za nadaljnje šolanje, predvsem pa jih opremili z veščinami za samostojno in sebi ter drugim prijazno življenje. Po končani maturi konec junija se je ŠGV odpravila na počitnice, ki smo jih preživeli zelo različno: nekateri zelo ustaljeno (morje, hribi in podobno), spet drugim to nikakor ni bilo dovolj. In nekateri so se odzvali priporočilom šole in hkrati sledili tudi glasu svojega srca ter s svojim delom pripomogli, da je ena družina v Bosni dobila dostojno streho nad glavo. Ena izmed njih je dijakinja 2. letnika Anika Božič, ki je svoja doživetja strnila v naslednje misli:

Doživetje Bosne in ostalega Balkana s petimi pridevniki? Do solz nasmevano, najprijaznejše, najlepše, zelo koristno in vredno ponovitve. Vsak od teh petih opisov je premišljeno in nenaključno izbran, saj za vsakim stoji zgodba oz. doživetje. Kot vam prvi pove, smo se v Bosno odpravili zelo prijetna ekipa mladih (nekateri po starosti, drugi po srcu☺), zagnanih in (ne)izkušenih delavcev. Med njimi je bilo tudi nekaj takih, ki so za vsako priložnost našli pripombo, ki smo se ji ponavadi do solz nasmejali, in tako je bil vsak vroč in naporen dan na gradbišču takoj lažji. Ker pa je naši ekipi nekaj znanja o gradnji hiš primanjkovalo, saj se je velik del ekipe delovnega tabora udeležil prvič, so nam na gradbišču na pomoč priskočili bosanski zidarji in drugi delavci.

Ko pa smo se v popoldanskih urah vračali z dela, je našo lakoto s svojo kuho potešila ga. Radmila. Njej, celotni njeni družini ter ostalim ljudem, ki so kakorkoli pripomogli h gradnji hiše, pa pripada opis »najprijaznejši«. Ko na delovišču ni bilo dela za nas dekleta, smo šle h gospe Radmili, ki nas je sprejela kot članice svoje družine, in ji pomagale pri kuhi. Njena prijaznost se je pokazala v vsakem nasmehu in prijazni

besedi, ki nam jo je namenila. Kljub neznanju njihovega jezika s sporazumevanjem nismo imele večjih težav. Vsakič ko pa smo šle od hiše, se je od nas poslovila z besedami: »Kod mene ste uvek dobrodošle, curice moje.« Pri prijaznosti pa ne smem pozabiti celotne ekipe, profesorjev, dijakov ter drugih sodelavcev Karitasa, saj je med nami vladalo res prijetno vzdušje.

Četudi ima beseda »najlepše« zelo širok pomen, bi ji rada pripisala lepoto pokrajine v okolici Banjaluke, kjer smo zidali. Dolino so obdajali hribi, in ko smo se povzpeli na enega izmed njih, smo jo imeli kot na dlani. Ob zaključku delovnega tabora smo si ogledali še Mostar, Jajce in Sarajevo, kjer smo res začutili bosansko kulturo in lepoto mest; seveda nismo šli iz Sarajeva brez sarajevskih čevapčičev ☺.

Hmm, kaj ko bi počitnice preživel/-a pred televizijo? To sem se konec meseca maja spraševala tudi jaz in sprejela odločitev, da jih bom poskušala vsaj malo bolj aktivno. Čas, preživet v Bosni, je bil definitivno koristno izkoriščen, saj sem se naučila oz. izpopolnila v sodelovanju, delu v skupini, iznajdljivosti, vztrajnosti ter, kot se za delovni tabor spodobi, tudi nekaj zidarskih spretnosti.

Kot ste (upam, da) iz opisa razbrali, sem na delovnem taboru uživala »na polno.« Če naslednje poletje ne bom imela kakšne zlomljene kosti, se bom tabora v Bosni zagotovo udeležila. Čeprav si tega na začetku te pustolovščine nisem mislila, pa zdaj ugotavljam, da izkušnja delovnega tabora prav gotovo pripomore k osebni rasti, saj se tam tudi sam malo bolje spoznaš.

Kako preživeti počitnice, da bo dan poleg počitka prinesel tudi nekaj novega, sta se spraševali tudi Meta Božič in Hana Hrobat (ki je tudi prispevala te vrstice), dijakinji 3. letnika, in se skupaj z dijaki Gimnazije Poljane odpravili na ekskurzijo v Grčijo.

Nepozabna Grčija

Z glavo naslonjeno na oknu, levo ob meni pa vodička Vesna, tako se mi je predstavila in na široko nasmehnila, ko sem ji segla v roko, preden smo na nekdanjem mejnem prehodu Fernetiči vstopili na avtobus. Sedim na prvem sedežu avtobusa, poslušam živžav dijakov Gimnazije Poljane za menoj, tam nekje so tudi Meta, Primož in Jan, ker ni bilo več prostora, da bi se usedli skupaj. »To bo pa dolga pot do Ancone,« sem pomislila, si nataknila slušalke, prižgala glasbo in se zazrla v mimo bežeče Benetke, polja oljk in sončnic ... Tako se je, takoj na začetku počitnic, začelo najino potovanje z Meto, v Grčijo.

Sredi maja nas je pri uri latinščine, takrat še profesorica Sagadin, danes pa profesorica Gačnik, obvestila, da ima gimnazija Poljane še nekaj prostih mest na njihovi ekskurziji po antični Grčiji, če bi se jim kdo želel pridružiti. Z Meto sva bili takoj navdušeni, čeprav sva se zavedali, da nikogar ne poznavata. »Bova pa sklepali nova prijateljstva,« je pribila Meta in tako sva se odločili, da se jim pridruživa.

Dijaki dveh gimnazij v Grčiji

Delovišče v Novi Topoli

Hana in Meta v Grčiji

Pot navsezadnje le ni bila tako dolga, saj me je vmes kar nekajkrat zmanjkalo in že smo se krcali na ladjo za Patras, in tu se je pravzaprav vse začelo. Štiriindvajseturna nočno-dnevna vožnja z ladjo je bila ravno pravšnja za sklepanje novih prijateljstev. Noč je bila ravno prav topla, prijeten veter nas je objemal in toliko zvezd še nisem videla, pa tudi toliko neznanih obrazov ne, ki pa so kmalu dobili vsak svoje ime in značaj.

Od Patrasa do Aten je bilo na avtobusu vse drugače. Z Meto sva si izborili skupni sedež in besede so stekle tudi z drugimi – novimi prijatelji. Končno prihod v tako težko pričakovane Atene in

prvi nočni sprehod po Plaki je bil nepozaben. Pogled na osvetljeno Akropolo pa edinstven, kar začutil si prisotnost Pozejdona in ostalih bogov. Naslednji dan smo se, zaradi vročine, že v zgodnjih jutranjih urah povzpeli na Akropolo in si ogledali mogočnost Partenonona, kot je bila tudi njegova zavetnica in boginja Atena. Zvečer, ko so se ulice ohladile od žgočega sonca in si lahko lažje zadihal, smo utrujeni a z zbranostjo prisluhnili koncertu v akustičnem Odeonu. Naslednja dva dneva sta minila, kot bi mignil. Po obilnem grškem zajtrku, vročina, Delfi, ogled muzejev, svetišč, čas za prigrizek in osvežitev z grškim jogurtom, ter Mikene s templji in Epidaurus z izjemno akustičnem gledališčem. Končno pa smo prispeli v Loutraki, malo obmorsko mesto, ki smo ga tako čakali, saj smo imeli prosto popoldne za kopanje ... to je to ... prav priljeget se je čas za počitek in ležanje na plaži. Zadnji dan smo si ogledali še Olimp – bivališče bogov, versko, politično in kulturno središče antične Grčije. Vrh gore, kjer so živeli bogovi, kjer še sedaj lahko začutiš prizorišče zabav s petjem in plesom, kjer so se bogovi gostili, jedli ambrozijo in pili božansko pijačo – nektar. Duh olimpijskih iger je tu še vedno prisoten in živi z vsakim posameznikom, ki si ta veličasten kraj ogleda. Ostala nam je le še pot do Patrasa, od koder smo odpluli proti domu. Po prijetni nočni plovbi in še eni neprespani noči, ki je minila ob igranju kart in čakanju na sončni vzhod, smo po sedmih dneh utrujeni in izčrpani spet prispeli v Ancono ter se polni lepih spominov in nepozabnih doživetij srečno vrnili domov.

Sončna sredozemska Grčija, dežela morja, sonca, čudovitih plaž, otokov in njenih ljudi, nas je s svojimi kulturno-zgodovinskimi zakladi popeljala na nepozabno popotovanje v preteklost, kjer so Grki postavili temelje tragediji, drami in demokraciji. Iz antične Grčije izvirajo izrazi, kot so: politika, muzej, Pitagorov izrek, demokracija, labirint, aristokrat, gimnazija, filozofija, kolonija, maraton ... Zapuščina antične Grčije

je res edinstvena. Vse, kar sem že od osnovne šole slišala in se naučila, sem sedaj lahko tudi v resnici videla, podoživela in se prepričala da res obstaja.

Sedaj pa lahko rečem: »Ellada mou!« Tako rečeš Grčiji, če jo obožuješ.

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila: Nini J., Nini N., Karmen, Neži, Tinetu, Andreju ... in vsem dijakom iz poljanske gimnazije, da so nas srčno sprejeli medse; profesorjem Nataši Homar, Katarini Torkar Papež in Marku Trbovsku za potrpljenje z nami;

Uvodna maša v Logu

vodički Vesni Savič, ki nas je popeljala v čas grških bogov, ter šoferju Rajku, ki nas je varno vozil in srečno pripeljal domov. Ne nazadnje pa še naši profesorici Neži Gačnik, ki je zaslužena za našo bogato izkušnjo.

Sprejem prvoletnikov

Verjetno Meta in Hana nista edini, ki so ju letošnje počitnice obogatile s čudovitimi doživetji, novimi znanji in poznanstvi. Za nekatere je prav zaradi tovrstnih spominov težje, za druge pa lažje vstopiti v ustaljeni ritem novega šolskega leta. Na ŠGV smo v šolsko leto 2014/15 vstopili tradicionalno: začeli smo s sveto mašo v Logu, ki jo je daroval škof Jurij Bizjak, že drugi šolski dan medse v šolsko skupnost sprejeli letošnje prvoletnike na t. i. Krstu prvoletnikov, četrtoletnike poslali v nepozabni Pariz, dijakom prvih letnikov predstavili zavoda Cirus in Pristan ... Tako smo se podali izzivom letošnjega leta naproti. Upamo, da bomo v njem navezali vsaj toliko znanstev z dijaki drugih šol, kot smo jih lani, obiskali tujino, raziskovali, tekmovali, zmagovali, se srečevali z nekdanjimi dijaki, kot se npr. v nogometnih srečanjih, predvsem pa zmogli vstati vsakič, ko se nam bodo zaradi katerega koli vzroka spodnesla tla pod nogami.

Prvi šolski dan

Anika Božič, Hana Hrobat in Bojana Pižent Kompara

Počtnice so minile

Vsak september se začne za prvošolce mnogo prepozno, za osmošolce prezgodaj, za učitelje ...: »Počitnice so minile, letos bom to in ono naredil drugače ...«

Vedno ob načrtovanju pomislimo na že opravljeno delo, izkušnje, tudi napake, ki smo jih naredili.

Zato najprej o preteklem šolskem letu. Še vedno se spominjamo dogodkov, obrazov, smeha in tudi jeze. Le-ta iz dneva v dan kopni. Tako kot je rekla devetošolka na valeti: »Čez deset let se bomo ob spominih nasmejali ...«

Najprej pa nekaj suhoparnih števil: štiristo osemdeset učencev naše šole se je učilo, sodelovalo pri projektih, osvajalo priznanja, pomagalo mlajšim učencem pri pisanju domačih nalog, včasih tudi glasno tekalo po hodnikih, pogosto nam dokazovalo svoj prav. Na mnoge smo bilo upravičeno ponosni. Žal smo jih morda premalo pohvalili.

Sodelovali smo na šestnajstih tekmovanjih iz športnega, naravoslovnega, družboslovnega in umetniškega področja. Učenke in učenci so se tekmovanju udeležili devetstokrat (nekateri torej na več tekmovanjih). Dosegli so dvesto šestinosemdeset bronastih priznaj, devetintrideset srebrnih in sedemnajst

zlatih priznanj, dvainštirideset učencev je dobilo zlato priznanje za skupinsko raziskovalno nalogo in petinosemdeset zlatih bralnih značk (slovenska, angleška in italijanska). Na likovnih natečajih so naši učenci dosegli tri srebrna in dve zlati odličji. Naše košarkarice so si priigrale naslov državnih prvakinj, nogometaši so se uvrstili v državno polfinalno tekmovanje, pa jim je v zadnji tekmi zmanjkalo sreče. Atletike kaj dosti ne treniramo, a trije naši učenci so se uvrstili v finalno tekmovanje in tudi tu dobro zastopali šolo.

Otroški in mladinski pevski zbor sta sodelovala na državnem tekmovanju v Zagorju ob Savi in dosegla zlato in srebrno priznanje. Tamburaški orkester vedno čudovito igra; letos so poleg nastopov navduševali še številne obiskovalce živih jaslic v Postojnski jami.

Pri izbirnem predmetu z gostom Tomažem

Male živali in učenci

ter razvoja podjetnosti med mladimi. Zasnovano je kot tekmovanje za izbor najboljše podjetniške ideje, ki temelji na razvoju ideje do izdelka oziroma storitve ter izdelavi in predstavitvi poslovnega modela. Iskreno jim želimo, da bi tudi v bodoče z ustvarjalnostjo, vztrajnostjo in znanjem prispevali k razvoju tehnologije v našem kraju.

Morda še zanimivost: od enainosemdesetih zaposlenih v naši šoli je kar oseminštirideset nekdanjih učencev te šole. Pa še za kakšno šolo učiteljev – naših učencev bi našli, ki sedaj poučujejo v drugih krajih. Tudi mi smo bili v preteklem letu večkrat učenci. Učili smo se uporabljati elektronska gradiva in učbenike ter elektronske obrazce. Spominov na rumeno-rjave ali modre dnevničke s trdimi platnicami ni bo več, roza ređovalnic tudi ne, še nekatere račune prejemo preko spleta. Svet naših otrok bo digitaliziran, a brez narave ne bo šlo. Tega se zavedamo in smo ena redkih šol, ki omogoča učencem neposredne izkušnje z

Pohvalo razrednika je dobilo štiriintrideset učencev, pohvalo mentorja je dobilo sedemindvajset učencev.

Priznanje za »odlični« učni uspeh je doseglo sto petindvajset učencev, v vseh letih šolanja je bilo odličnih sedem učencev. Enaindvajset učencev je dobilo pohvalo šole in štiri učenke priznanje šole.

In nenazadnje: trije učenci naše šole so ob podpori mentorja (starša enega od učencev) s svojim inovativnim izumom zmagali na tekmovanju »Popri – podjetje za prihodnost«. To tekmovanje je razvil Primorski tehnološki park z namenom spodbujanja ustvarjalnosti, inovativnosti, sodobnega znanja in tehnologij

malimi živalmi. Gotovo je kakšen zajček, morski prašiček ali hrček prišel v domove vipavskih šolarjev in tam ostal tudi zaradi šole. Zjutraj in po pouku so otroci skrbeli za živali, med počitnicami pa ..., še dobro, da imamo požrtvovalne učiteljice.

In kateri dogodki so nam ostali v spominu? Septembra so mladi Tamburjaši gostovali v Avstriji in Švici. V lepem jesenskem vremenu smo šli na pohode od Raven nad Budanjami, po pobočju Nanosa in na Golake. Ob dnevu jezikov so učenci pripravili predstavitev Vipave v angleščini. Besedilo so dopolnili s fotografijami. Učenci iz Lumbina pa so nam poslali predstavitev njihove šole in kraja.

Oktobra smo ob predavanju gospe Keiko Miyazaki Vahčič in fotografijah spoznavali Japonsko in zaploskali mladim baletnikom iz Lvova v Ukrajini, ki so z lahkotnimi koraki pripovedovali pravljico. Devetošolci so odkrivali lepote in znamenitosti Posočja, vsi smo prisostvovali vaji gasilcev in reševalcev, navdušil nas je pristanek helikopterja na zelenici pred vipavskim parkom.

Imamo lepe šolske stavbe in veseli smo obiskovalcev, ki so ogledajo razstavljen izdelke. Novembra smo se odzvali vabilu Rdečega križa, ki je v vipavski avli pripravil srečanje starejših občanov. Učenci so jim pripravili krajši kulturni program.

Škofijska gimnazija Vipava nas je povabila na srečanje s Pedrom Opeko, ki je bil nominiran za Nobelovo nagrado za mir. Na Madagaskarju je

Državne prvakinja v košarki

začel in uspešno vodi projekt Akamasoa – mesto upanja. V okviru tega projekta pomaga ljudem, ki živijo na smetišču, oblikovati in samostojno zagotavljati vse pogoje za človeka vredno bivanje. Le želimo si, da bi njegova srčnosti in optimizem živela naprej.

»Zelo lepo! Čudovito!« S temi besedami so obiskovalci 4. decembra zapuščali dobrodelno prireditev Naše zvezde in zvezdice, ki jo že tradicionalno pripravljamo s svetom staršev. Kulturno prireditev, na kateri so nastopali pevski zbori, od najmlajših do mladinskega ter podružničnih zborov z Goč in Podnanosa, plesalci in plesalke, tamburaši in kitaristi ter družinski glasbeniki, je dopolnjeval dobrodelni sejem. Izkupiček od prodanih izdelkov otrok in njihovih staršev ter prostovoljnih prispevkov namenjajo Šolskemu skladu.

V čudovitem zimskem vremenu so nekateri naši učenci smučali na Rogli, v mrzlem popoldnevu so si drugi ogledali predpraznično Ljubljano, nekateri pa so razumeli celotno besedilo gledališke predstave v angleščini v Gorici.

Januarja se je vabilu ene od mam ljubeznivo odzval kuhar g. Tomaž Lisjak Škvarč, znan iz oddaje Gostilna išče šefa. Učenci so pri izbirnem predmetu spoznali njegove kuharske mojstrovine, pa tudi sami pomagali pri pripravi sladice.

Pevke in pevca mladinskega pevskega zbora so na koncertu zapeli z Aniko Horvat in Big bandom Nova.

Februar je kratek mesec, a naš je bil pravšnji za obisk pisatelja Andreja Rozmana – Roze, za ogled gledališke predstave Butalci v Slovenskem gledališču v Novi Gorici, za proslavo ob kulturnem prazniku, pa še za sankanje. In vsemu temu smo dodali počitniške dni. Žled nam ni povzročal preglavic, le dež je ponagajal sicer razposajenim kurentom, ki vsako leto kar malo prestrašijo učence nižjih razredov.

Marca smo okušali zelenjavo, poskrbeli za zelenico ob šoli, prisluhnili vrhpoljski pihalni godbi, tekmovali v italijanščini, matematiki in znanju prve pomoči. Spomladanske pohode smo usmerili na Javornik in po Erzeltu. S kulturnim dnevom smo obudili običaje velike noči.

Devetošolka je aprila napisala: »Obiskala nas je športna enota Slovenske vojske, v kateri so sami vrhunski športniki, nosilci mnogih kolajn z evropskih in svetovnih prvenstev ter olimpijskih iger. Svoje uspehe in športna doživetja so z nami delili Teja Gregorin, Andrej Jerman, Uroš Velepec, Rožle Prezelj, Maja Tvrdy, Rok Perko, Klemen Bečan, Andreja Mali, Bojan Tokić in Maja Vidmar. Do besede smo jim pustili šele, ko so podpisali vse kartice, majice in ponujene roke. A nismo ostali le pri besedah. Tudi sami smo se želeli preizkusiti v

Ekipa naših nogometašev

njihovih disciplinah. S športnima plezalcema Majo Vidmar in Klemnom Bečanom smo se odpravili pod Turo in se preizkusili v plezanju in lokostrelstvu. Zanimivo se je bilo podati v boj z vrhunsko igralko badmintona Majo Tvrdo in najboljšim slovenskim igralcem namiznega tenisa Bojanom Tokičem. Kljub upoštevanju vseh pravil gostoljubnosti je bila naša ekipa blizu zmage. Navdušeni smo bili tudi vsi, ki smo lahko prvič streljali z biatloško puško. Teja Gregorin in Andreja Mali sta nas naučili natančnega streljanja iz ležečega položaja. Na srečo so vsa okna ostala cela. Da smo lahko v živo spoznali vse te športnike, ki jih po navadi spremljamo in spodbujamo le prek televizijskih ekranov, je bila res čudovita izkušnja in nepozabno doživetje. Domov smo odšli polni optimizma, ki so ga bili pripravljene deliti z nami.«

Maja so se vrstili športni dnevi, ekskurzije ob morju, v Trento, po kraškem svetu, podzemlju in gradovih, veslanje (z raftom) po Soči, učenci, ki so zgledno skrbeli za male živali, so vzgojili sadike, jih prodali in izkupiček namenili za hrano našim zajčkom, morskim prašičkom, hrčkom in ribicam.

Junij je mineval med zaključevanjem ocen, letno šolo v naravi, srečanju triindvajsetih najboljših učencev z gospodom županom, zaključnih srečanjih s starši in valeti – slavnostnem slovesu od devetošolcev. S takti njihove devete simfonije se jih je šestinpetdeset poslovilo od osnovnošolskih klopi. Veselili smo se njihovih uspehov, jih skušali spodbujati in razumeti ob neuspehih. V želji, da bi postali še boljši, smo jih kdaj tudi karali. A če potegnem črto pod vsemi dogodki, nam je bilo z njimi lepo in ponosni smo nanje. Spominjali se bomo njihovih radovednih oči, nasmehov, razburjenosti, ko so nam utemeljevali »svoj prav«.

Veseli smo jim zaploskali ob priznanjih in pohvalah; še posebno smo pohvalili njihovo srčnost. Verjamemo vanje in jim želimo, da nas prerastejo v znanju, ustvarjalnosti, humanosti. Želimo, da nas prerastejo v optimizmu in sreči, želimo, da nas prerastejo v samospoštovanju. Da ponesejo Vipavo v svet in prinesejo svet v Vipavo. Vpisali so se v gimnazije v Vipavi, Ajdovščini, Kopru in Ljubljani, kar nekaj bo zdravstvenih tehnikov in vzgojiteljic predšolskih otrok, pa še slaščičarji, mizarji, avtoserviserji, tehniki računalništva in mehatronike.

Neprijetnosti: uši, ki se kar pojavljajo, dotrajane vodovodne cevi ob šoli, tudi e-coli bakterija se je kar pojavila v naši vodi, a smo jo ob finančni podpori občine tokrat premagali. Občasno jezikanje, kričanje, tekanje po hodnikih, obvezne domače naloge, misli, ki med poukom odplavajo v domišljijo, besede, ki ob spraševanju nočejo v pravilne odgovore, finančni in kadrovske načrti, varčevanje ...

Še kaj bi se našlo, a novo šolsko leto smo pričeli prijetno presenečeni, saj so nas pričakala že dokaj urejena igrišča ob Vinarski cesti. Veseli smo tudi zato, da smo spet skupaj, pripravljene na nova doživetja, znanja in izzive.

Alenka Nussdorfer Bizjak

Športni dan učencev 1. razreda OŠ Vipava

Pa smo pripravljene na prvi športni dan. Kar veselo pot pod noge, novim doživetjem naproti.

Z vetrom v laseh se podajamo proti stadionu in nato proti našemu cilju – Vrhpolju.

Težko pričakovani prvi postanek pri kapelici sredi polja, pa ne za malico, le za tekoče gorivo za nadaljevanje poti.

V daljavi se že vidita dva vrhpoljska zvonika, torej smo na pravi poti do cilja. Nov cerkveni zvonik in v bližini šola, kjer bo čas in prostor za težko pričakovano malico in okrepčilo. Današnja je res slastna, saj smo si jo prislužili z »naporno« hojo.

Po malici se prileže trenutek počitka, potem pa akcija na bližnjem igrišču: obvezni nogomet, igra na igralih, pospravljanje nahrbtnikov in ponovno pot pod noge proti Vipavi.

Jo, že prvi počitek pri prvi kapelici! Le kako bomo prišli do Vipave, če smo že tu utrujeni?

Med vinogradi je bilo lepo hoditi proti našemu cilju in prijetno utrujeni smo se vrnili v okrilje naše šole.

Bil je lep, prijeten in zanimiv dan, še posebno zato, ker ni bilo potrebno pisati naloge. Namesto tega smo si pa privoščili lepo, zanimivo pravljico o Bratcu in Kljukcu s strehe.

Lučana Leban

Pohod na Golake

Z avtobusom smo se odpeljali do Predmeje. Na avtobusu nam ni zmanjkalo besed, pa tudi dobre volje ne. Ko smo prispeli na Predmejo in izstopili iz avtobusa, je bilo zelo mrzlo. A že takoj, ko smo se začeli vzpenjati, smo se segreli.

Po polurni hoji skozi gozd smo prišli do jase, na kateri je stala majhna lesena kočica z izrazito strmo streho in zelenimi polkni. Na jasi pa so lesene mize in klopi, namenjene utrujenim pohodnikom, ki jim nudijo prijeten počitek. Okrog in okrog se vzpenjajo visoka drevesa.

To je Iztokova kočica, ki se nahaja sredi gozda pod vrhom Mali Golak. Tu smo se tudi ustavili in se malo okrepčali. Pot proti vrhu smo nadaljevali v enakem vzdušju, kljub temu da nam je veter malo ponagajal.

Mali Golak (1495 m) je najvišji vrh Trnovskega gozda. Nenavadno je, da je 15 m višji od Velikega Golaka. Gozdna meja sega do višine 1400 m, nad njo raste ruševje, ki na kamnitem svetu daje vrhovom goli videz. Ime Veliki in Mali Golak naj bi vrhova dobila po velikosti nekdanjih planin, zaradi tega razumemo, da je Mali višji od Velikega. Na vrhu je tudi skrinjica z vpisno knjigo, kamor smo se vpisali.

Škoda, res škoda, da nam je megla preprečila lep razgled. Z vrha je čudovit razgled na vso Slovenijo. Lepo se vidi Triglav in del Julijskih Alp. Tudi Karavanke in Kamniške Alpe se vidijo. Pod nami pa Primorska s svojim morjem. No ja, če bomo želeli videti ta razgled, se bomo morali še enkrat povzpeti na Mali Golak.

V dolino smo se vračali nasmejani in dobre volje. Ko smo prispeli na Predmejo, nas je že čakal avtobus in nas odpeljal nazaj v Vipavo. Tako smo sedmošolci preživeli prvi športni dan.

Iris Andlovec, 7. a

Športni dan z budanjskimi lokostrelci

Četrtošolci OŠ Draga Bajca Vipava smo imeli zanimiv športni dan na Ravnah nad Budanjami. Lokostrellec Marko Nardin nam je predstavil svoj šport. Seznanili smo se s pravili obnašanja na strelišču in streljali z lokom. Nekaterim je celo večkrat uspelo zadeti tarčo.

Kar prehitro je minil čas in morali smo se vrniti v dolino.

Damjana Černigoj

Novosti novega šolskega leta v Cirius Vipava

Pri pripravah na pisanje tega prispevka sem si najprej ogledala lanskega. Takoj sem ugotovila, da vrsto stvari (varčevanje, racionalizacija poslovanja na vseh segmentih, uravnoteženo zaposlovanje, optimalizacija delovnega procesa in še kaj bi se našlo ...) velja tudi za pravkar pričeto šolsko leto. Poleg te »smele« napovedi priprav za pričetek delovanja javnega zavoda pa nas je letos vse predstojnike, direktorje ter ravnatelje osrečila še priprava osrednjega Finančnega ter Kadrovskega načrta, ki sta pogoj za nemoteno delovanje vsake ustanove in s tem povezanega tudi financiranja. Zato ne preseneča, da so se mnogi vodstveni delavci že pred pričetkom šole srečali s popolno apatijo ter izžetostjo. Pa kaj bi o tem modrovali, jadikovali ter sami sebe pomilovali, raje bodimo optimistični in stopajmo življenju ter radosti naproti!

Za Cirius Vipava je letošnje leto v več ozirih izjemno. Nekaj k temu dejstvu pripomore napoved skorajšnjega jubileja, 50. obletnice delovanja, kar bo ustanova na njej, stroki in kraju slavnostni način obeležila ob zaključku šolskega leta, meseca junija. In ta obletnica ne bo edina, tu je tudi prvih 20 let prostovoljnega socialnega dela in preko njega skupnega povezovanja dveh vzgojno-izobraževalnih zavodov v občini, našega Ciriusa in Škofijske gimnazije Vipava. Oboji skupaj in tudi vsak zase smo v teh dveh desetletjih gradili most povezovanja, most premagovanja drugačnosti ter razlik. Skupna akcija »Bodi moj prijatelj« je v teh letih prinesla vrsto spoznanj, zanimivih dogodkov, predvsem pa številnih osebnih spoznanj, da je v življenju še vse kaj drugega pomembno kot le zunanji atributi. Tudi slednjo obletnico bomo obeležili v mesecu juniju. Čeprav smo v preteklem letu komaj začeli, ga drugo leto že končujemo, naš evropski projekt namreč: tranzicijski model – program dodatnega usposabljanja odraslih oseb/PDUO Cirius. Drugo leto se namreč izteče triletno izvajanje programa, ki se financira iz evropskih socialnih skladov in je našim učencem omogočil, da se v izvenšolskih dejavnostih dodatno usposobijo, preizkusijo v različnih oblikah dela, vodenega zaposlovanja, preizkusih obrti, kmetijske, turistične, vrtnarske in druge dejavnosti. Pridobitev evropskih sredstev pa je omogočila tudi nove zaposlitve, ki so v teh časih tako zelo iskane ter zaželene tudi v našem neposrednem okolju. Da pa ne gre le za preizkušanje raznoterih opravil v ustanovi, so poskrbeli naši številni zunanji sodelavci, obrtniki, delovne organizacije in drugi podporniki iz naše neposredne okolice. Tudi tu našo ustanovo, mentorje ter odrasle učence čaka zaključna prireditev. Skratka, leto 2015 bo za ustanovo pomembno, zelo aktivno, pestro ter za vse učence tudi zanimivo. In kot vse dejavnosti ustanove bomo tudi pomembne obletnice umestili v naše neposredno okolje, v Vipavo.

Tako z velikim zadovoljstvom ter pričakovanjem pričenjamo novo šolsko leto. Pričetek si bomo zapomnili tudi po izjemno velikem številu novincev, kar 20 smo jih našteli. To je številka, ki se v naših arhivih že dolgo ni zapisala. Tako se v ustanovi ter v različnih programih trenutno usposablja kar 140 osnovnošolskih in predšolskih otrok. Povečan priliv števila učencem pripisujem predvsem vse večji strokovni prepoznavnosti ustanove, kar je rezultat stalnega tako strokovnega kot tudi programskega delovanja ustanove. Analiza strukture novih učencev pa nakazuje, da se vključujejo v našo ustanovo ne samo novinci, ki so prvič usmerjeni v osnovnošolske programe, ki jih izvaja naša ustanova, ampak vse bolj tudi starejši učenci, ki so že »preizkusili« tudi redne programe v drugih ustanovah. Prav tako zanimiva je tudi geografska struktura vključenih učencev, saj slednja kaže, da se »teritorialne« meje ustanove širijo in se povečuje število učencev, ki se dnevno vozijo tudi 80 km daleč v eno smer. Obenem pa je že nekaj let zapored opaziti trend (enako tudi letos), da se v ustanovo skorajda ne vključujejo več učenci iz ostalih slovenskih regij. V zadnjih petih letih je struktura na novo vključenih učencev vezana na krajevno zastopanost obalno-kraške, notranjske in širše primorske regije. Mreženje javnih zavodov za osebe s posebnimi potrebami se kaže v vse bolj prisotnih ustanovah po vsej državi. Tudi letos zaznavamo močan priliv učencev, ki prihajajo iz petih obalnih občin. Temu primerno je seveda tudi razmerje med dnevnimi in institucionalnimi učenci, slednji so v manjšini in realno je pričakovati njihovo zmanjševanje skozi naslednja leta. S tem pa se spreminja tradicionalna organizacija vzgojne dejavnosti ustanove, ki se je skozi desetletja gradila v sistemu delovanja vzgojnih skupin, v katere so bili vključeni učenci, ki so v ustanovi bivali od ponedeljka do petka, ko so odhajali domov. Tako ustanovi nov, dnevni ritem določajo predvsem dnevni učenci, ki prihajajo v vse večjem številu v ustanovo z organiziranim prevozom. V našem primeru gre za organiziran prevoz učencev s posebnimi potrebami, ki ga opravijo prevozniki s kombiji. Zato je še toliko bolj bila smiselna ter nujna ureditev cestišča pred ustanovo s postavitvijo prometnih znakov za upočasnitev prevoza. Še vedno pa ostaja nerešeno prometno zelo obremenjeno križišče na glavni mestni vpadnici pred ustanovo. Morda bodo nove volitve v občinske svete ponudile tudi ustrezne rešitve.

Izvajanje dodatne strokovne pomoči v rednih predšolskih in osnovnošolskih programih ni več novost.

Slednja je postala sestavni del dejavnosti, ki jo strokovne službe centra izvajajo za različne ustanove. Tudi tu nismo vezani na lokalno prisotnost šol in vrtcev, temveč glede na vrsto primanjkljaja, predvsem pa pokritost ustreznih specialno pedagoških služb. Ustanova že nekaj let zaznava stalno povpraševanje ter povečevanje potreb po izvajanju dodatne strokovne pomoči, kar je verjetno odraz vse večje socialne in seveda tudi šolske vključenosti otrok s posebnimi potrebami v ustanove v kraju, kjer bivajo.

Da je ustanova dobro umeščena ter strokovno podprta za izvajanje različnih, tudi predšolskih programov, potrjuje tudi tretje leto zapored delujoči razvojni oddelk vrtca. Ta je še vedno edini v vsej severnoprimerški regiji, v vsej Primorski pa so le trije. Da naš vrtec ni le lokalni, nakazujejo tudi naši vrli 4 malčki, ki prihajajo kar iz 3 bližnjih občin, Vipave, Ajdovščine in Nove Gorice. Naša ustanova tako s širitvijo novih programov s področja predšolske vzgoje in izvajanjem dodatne strokovne pomoči zagotavlja tudi nove zaposlitve, kar je v teh časih in pri mladih, nezaposlenih ljudeh, tako zelo iskano.

Prvič po letu 1999 ustanova ne izvaja več socialnonamestitvenega programa (institucionalno varstvo odraslih), ki ga je prevzel VDC Ajdovščina–Vipava. Izgradnja nove bivalne enote na Gradiški cesti je omogočila preselitev naših devetnajstih odraslih uporabnikov v novo, socialno ustanovo, kjer nadaljujejo z delom ter usposabljanjem.

V tem letu pa je ustanova pridobila še en program, to so vzgojno-izobraževalni programi v Stari Gori. Z januarjem ustanova izvaja tudi programe bolnišnične šole v oddelkih za invalidno mladino, ki so del Splošne bolnišnice »dr. Franca Derganca« iz Šempetra pri Gorici, kjer se zdravijo dolgotrajno bolni otroci s posebnimi potrebami iz vse Slovenije. V postopkih urejanja pa so tudi vzgojno-izobraževalni programi za otroke s posebnimi potrebami, ki so občasno vključeni v edukacijske programe v Stari Gori ali hospitalizirani v bolnišnici v Šempetru. Da se vse v življenju ciklično pojavlja ter da ima vsak začetek tudi elemente nekega konca, ki zopet napoveduje začetek, nakazuje tudi bližnja zgodovina naše ustanove. Ustanovljena pred skoraj petdesetimi leti je sprejela prvih 53 otrok s posebnimi potrebami iz Stare Gore in po vseh teh desetletjih delovanja jih s prenovljeno organizacijsko dejavnostjo ponovno sprejeme, tokrat kot del dislocirane enote. Še ena priložnost več, da z optimizmom zremo v bodočnost ustanove, v drugih petdeset let njenega delovanja.

*Dr. Erna Žgur,
ravnateljica*

Program dodatnega usposabljanja odraslih v CIRIUS – u Vipava

Delavnica Pomoč pri samooskrbi s sadjem in zelenjavo

Prvo delo že opravljeno

Tudi v naši ustanovi je zaživelo novo šolsko leto. To potrjuje živčav v jedilnici, dnevnih sobah, bazenu in v razredih. Prav posebej so živahni odmori, ko se večina otrok zbere pred zbornico ob poslušanju glasbe in plesu.

Z novim šolskim letom novi otroški obrazi, novi izzivi, nove ideje, nove obveznosti in nove skrbi. Ponovno je zaživelo tudi delo v našem projektu Program dodatno usposabljanje odraslih, financiranega s strani EU in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, katerega cilj je povečanje delovnih in zaposlitvenih možnosti za osebe s PP. Z veseljem smo ga v lanskem šolskem letu sprejeli tako strokovni delavci, kot učenci in njihovo starši. V tem projektu, ki obsega devet delavnic poteka tudi delavnica pomoč pri samooskrbi s sadjem in zelenjavo. Tu sodeluje 8 učencev in 3 mentorice.

Sama delavnica ima večplasten pomen. Udeleženci se seznanjajo z opravili, ki so potrebna, če želimo sami pridelati hrano in ob tem razvijajo ustrezne ročne spretnosti, znanja, delovne navade in odgovornost. Ob delu in spoznavanju opravil, oblikujejo odnos do dela, okolja, narave in zdravja, pa tudi odnos do sebe. S pridobivanjem izkušenj in spretnosti se krepi njihov občutek lastne vrednosti, sprejetosti in socialne vključenosti.

Postali naj bi bolj samostojni, bolj enakopravni za življenje v skupnosti, bolj odgovorni in obogateni s socialnimi kompetencami. S tem

jim želimo oblikovati pozitiven odnos do dela, okolja in hrane ter jih ozavešiti o pomenu doma pridelane hrane za zdravje. Želimo si, da bi z veseljem pobirali pridelek, ki bi bil sad njihovega truda.

V projektu, ki traja 2 leti, smo začeli sodelovati že v lanskem šolskem letu in v naši delavnici izvedli preko 50 ur različnih opravil. Začeli smo s trgatvijo, pripravo ozimnice, obiranje kakija in sušenja sadja. Sejali in presajali smo v Vrtnarstvu Vida Jejčič v Malih Žabljah, kjer so nam prisluhnili, nas lepo sprejeli in omogočili, da smo si ogledali rastlinjak in se preizkusili pri strojni setvi in presajanju zelenjave. Počutili smo se lepo, saj gospodar in gospodinja prijetna sogovornika, nista skoparila z nasveti in svojimi izkušnjami. Upamo, da rožice, ki smo jih mi presadili, lepo rastejo. Želeli smo tudi enkrat prodajati zelenjavo na vipavski tržnici, a žal nam ni uspelo zaradi birokratskih zapletov.

Tudi letos trgatev pri Benčinovih v Ložah ni potekala brez naše pomoči. Gospodar Dušan nas je bil zelo vesel, saj smo v vinograd prišli pred ostalimi trgači in opremljeni za morebiten dež. Ko so prišli ostali trgači, smo jih prijazno pozdravili in pokazali, da imamo polna vedra grozdja in tudi že nekaj v traktorski prikolici. En gospod je bil posebno duhovit in je hitro vzpostavil kontakt z nami »posebnimi«. Ugotovili smo, da je lahko tudi delo prijetno, če ga zavijemo v humor.

Ena gospa pa je povedala zgodbo o svoji hčerki, ki danes opravlja osemurno delo, da si prisluži plačo. To nam je dalo kar misliti.

Čez nekaj časa se nam je pridružila še ena skupina učencev iz naše ustanove, a mi smo bili glavni, najbolj delovni, najbolj važni in tudi že domači. Dekleta so pridno delala, nosila vedra in vztrajala do konca. Trgatev pa ni trgatev, če se mošta ne poskusi, zato smo jo sklenili z ogledom kleti in seveda tudi požirkom mošta.

Ker je september tudi čas, ko še lahko pripravimo ozimnico, smo pohiteli s pripravo marmelade iz domačega sadja. Učenci so pri delu sodelovali, po svojih močeh pomagali pri vseh fazah dela, tudi pri okušanju. Ugotovili pa so, da je potrebno veliko dela in vztrajnosti preden dobro marmelado namažemo na kruh.

V planu imamo še nekaj opravil preden se bo projekt končal, potem pa sodelovanje na slovesni zaključni prireditvi, o kateri tudi že razmišljamo.

Zapisala mentorica Danica Benčina

September v znamenju vodnih športov

V CIRIUS-u Vipava namenjamo veliko pozornosti športno-rekreativnim vsebinam. Za učence je pomembno, da so aktivni in vključeni v dogajanje v okolju. Poleg redne športne vadbe v okviru pouka se redno udeležujejo tekmovanj v različnih športnih disciplinah, ki so primerne za invalide. V sodelovanju z različnimi organizacijami in klubi jim skušamo približati raznovrstne športe in jih navdušiti za zdrav življenjski stil.

Pred nekaj dnevi se je z enotedenskega jadrnanja v Dalmaciji vrnila šestčlanska ekipa. Jadranje je potekalo v okviru evropskega mirovnega projekta Mirno more, ki ga organizira avstrijska nevladna organizacija.

Učencem je jadrnanje povsem neznana dejavnost, bivanje na jadrnici pa preizkušnja za strpnost, sodelovanje, prilagajanje in sobivanje na omejenem prostoru. Poleg zanimive jadrnalne izkušnje imajo udeleženci veliko možnosti za zabavo, ples, nastope, sklepanje novih poznanstev. V sklepnem delu projekta otroci na sto desetih jadrnicah istočasno spustijo v zrak balone miru, kar daje vsem udeležencem veličasten občutek medsebojne povezanosti in enakosti.

Vodne športe vadimo tudi v okviru redne vadbe v CIRIUS-u Vipava. V lanskem šolskem letu smo na pobudo Društva Triatlon iz Ajdovščine pričeli z vadbo aquatlona, ki vključuje tek in plavanje. V vadbeni proces se vključujejo strokovni delavci CIRIUS-a in člani Društva Triatlon. Skupno delo daje boljše rezultate na področju motiviranosti in gibalnih večšin, naši učenci pa so postali del športnega dogajanja v občini Ajdovščina.

Specialne olimpijade MATP v vodnih aktivnostih v Črni na Koroškem. Na MATP tekmovanjih se lahko pomerijo tudi tekmovalci, ki niso večji plavalca v visoki vodi, obvladajo pa spretnosti s področja prilagajanja na vodo. Jesen bo potekala v znamenju vodnih športov, pričeli pa bomo že s pripravami na smučanje.

V povezavi s Klubom Kajak iz Solkana smo se v začetku septembra preizkusili v veslanju v kajaku. Povabila nas je Nina Mozetič, nekdanja vrhunska tekmovalka v slalomu na divjih vodah. Po pripravi in vadbi na suhem so si učenci nadeli rešilne jopiče in čelade in se podali po strmem bregu proti reki. Učencem smo pomagali pri vkrcavanju v čolne in jih varno odrinili od brega. Zaradi varnosti smo vse čolne nadzorovali z vrvmi in smo jih po potrebi spuščali ali približevali. Kajak je disciplina, ki zahteva dobro ravnotežje, koordinacijo, moč in psihično moč. Naši učenci imajo težave na področju naštetih večšin. S skupnim delom in korajžo smo dokazali, da kljub naštetim težavam tudi oni zmorejo.

V novembru se bomo udeležili državnih iger

Tanja Princes, športna mentorica v CIRIUS-u Vipava

Iz društev

Izmenjujmo spretnosti

Slovenska filantropija, organizacija, ki v svoje delovanje vključuje veliko mladih prostovoljcev, je z 8. avgustom zaključila mednarodno mladinsko izmenjavo, z naslovom "Izmenjujmo spretnosti". Izmenjava, ki se jo je udeležilo 30 mladih iz držav Španije, Nemčije in Slovenije, je v okviru programa Erasmus+ potekala v Zapotoku blizu Iga. Tovrstne izmenjave premikajo meje tako lokalno, nacionalno kot tudi globalno, hkrati pa povezujejo mlade iz različnih držav.

V sredo, 6. avgusta, se je v Vipavi na Trgu Pavla Rušta izpred Hiše Sadeži družbe Vipava ob 17. uri zgodil prikaz vseh spretnosti, ki so jih mladi osvojili od 28. julija. Skupaj s pomočjo mentorjev so pripravili glasbeno točko, teater, bruhanje ognja, hojo s hoduljami, cirkuške vragolije, izdelovanje

Avtorska glasbena točka, ki je prav tako nastala v času izmenjave.

Prikaz uličnega gledališča, celotna igra je zaživela v času izmenjave.

Nemški animator Wolfgang pripravlja otroke na bruhanje ognja.

zapestnic in izdelkov iz volne ter še mnogo drugih spretnosti. Vse to so predstavili pred zahtevnim občinstvom. Prišlo je okoli 100 ljudi, med njimi tudi župan Vipave, gospod Ivan Princes, ki je bil izjemno navdušen nad predstavljenim. Po slikah sodeč pa so uživali tudi drugi. Vipava v svoji bogati zgodovini še ne beleži take mednarodne mladinske predstave.

Ferdi Sadiki iz Ljubljane, 16-letni fant, ki se je prvič udeležil mednarodne izmenjave, nam je povedal, da si je na začetku predstavljal, da bo izmenjava kot počitnice s starši na morju (dolgčas), a je že v prvih dneh videl, da je vse prej kot to. Hitro je začel spoznavati ljudi in sklepati nova prijateljstva ter simpatije. Ko je videl, kakšen je program, je postal navdušen. Takoj se je vklopil v skupino nemškega mentorja, ki je učil bruhati ogenj. Za Ferdija je bilo to prvič v življenju, ampak zagotovo ne zadnjič.

Za Karla Konrada Wetzela, 18-letnega fanta iz organizacije Otroško avanturistično igrišče v Berlinu, pod imenom Moorwiese, je to že četrta mladinska mednarodna izmenjava. Čeprav že izkušen, se je ravno tako veliko naučil, izboljšal svoje znanje angleščine ter se naučil nekaj španskih besed. Razvil je tudi nove socialne veščine, kako delati z otroki, saj ni bil le udeleženec delavnic, ampak je že nekatere tudi sam vodil. Ima veliko željo, da bi se tovrstnih izmenjav udeleževal še v prihodnje.

Lucii Cacereno Rodriguez, 16-letni puncici iz Španije, za katero je to že druga mladinska izmenjava, je bila najbolj všeč narava Slovenije, še posebej delati v prelepi naravi, kjer se je naša hiša, v kateri smo bivali, nahajala. Naučila se je nekaj besed slovenščine in nemščine, predvsem pa je izboljšala znanje angleščine, ki ji bo še posebej koristilo v prihodnje. Sklenila je nova prijateljstva in je prepričana, da če se ji bo le ponudila priložnost, se bo v Slovenijo vrnila kot prostovoljka Evropske prostovoljne službe EVS, Erasmus+.

Prostovoljci slovenske filantropije iz Afganistana, pripravili so hrano po receptih tradicionalne afganistanske kuhinje.

Napisal: Dejan Štemberger s pomočjo udeleženk izmenjave Anje Klepec in Aishe Maige.

Počastili smo Marijo na jezeru

Vipavci so že od nekdaj zelo radi poromali k Mariji na jezeru na Pivškem. Tja gor so hodili moški kositi in spravljat seno, ob raznih velikih praznikih in nesrečah pa prosit za zdravje in pomoč Marijo na jezeru.

Zgodovinski viri pravijo, da je bilo nekoč na tem kraju jezero z otočkom na sredi, kjer so ob večerih videli svetiti majhno luč. Ovdovela graščakinja z bližnjega gradu Tabor se je zaobljubila, če jezero ponikne, bo dala zgraditi svetišče na tem otoku. Jezero je res poniknilo in grofica je zaobljubo izpolnila. Cerkev so pozneje večkrat prenovili in povečevali, današnja triladijska mogočno stoji na hribčku sredi vasi Slavina.

Osrednji krajevni praznik slavijo na dan Velikega šmarna, cerkev je posvečena Marijinemu vnebovzetju in

tega praznovanja smo se udeležili vipavski folklorniki. Tako kot naši predniki pred dawnimi časi smo tudi mi počastili Marijo na jezeru, danes Slavino pri Postojni.

Ta večer na Slavini je bil zelo pester in kulturno bogat. Veliko ljudi se je zbralo v počastitev praznika. Kljub temu da je vasica majhna, nam je lahko za zgled, kako lepo je urejena. Premorejo veliko raznih društev, ohranili in prenovili so staro ljudsko šolo v lep kulturni dom. Tu so doma zelo pridni in topli ljudje. Gostoljubje vaščanov pa smo doživeli tudi mi po prireditvi, za kar se jim lepo zahvaljujemo.

Takšni prazniki nas bogatijo, kulturno medsebojno povezujejo in združujejo ter so primer dobre prakse tudi za nas Vipavce.

*Vipavski folklorniki
Avtor: Foto atelje Postojna*

Pri gasilcih se vedno kaj dogaja

V zadnjem obdobju smo imeli vipavski gasilci nekoliko manj intervencij kot običajno, kar je verjetno posledica številnih padavin v poletnem času. Tako smo marca gasili travniški požar na Nanosu in aprila odstranjevali posledice žledoloma v Hruševju. Posredovali smo pri dimniškem požaru, požaru na električni instalaciji na Glavnem trgu, požaru hiše v Orehovici in lesene lope na Slapu. Trikrat smo gasili goreča vozila na HC Vipava–Razdrto.

Člani upravnega odbora smo se sestali na dveh sejah in obravnavali tekoče zadeve. Sklicana sta bila tudi dva sestanka operativnega članstva.

18. junija je potekala žalna seja v spomin našemu članu Ludviku Curku - Vikotu. V gasilske vrste je stopil 1. januarja 1950 in bil aktiven član PGD Vipava dobrih štiriinšestdeset let. V tem času je opravljal tudi funkcije tajnika in podpredsednika društva ter bil dolgoleten član UO društva. Bil je prejemnik plakete občine Vipava. Vest o njegovi smrti je globoko pretresla vse, ki smo ga poznali. Pogrešali bomo njegovo preudarnost, izkušnje in hudomušnost. K zadnjemu počitku smo ga pospremili s gasilskimi častmi.

Poleg rednega usposabljanja operativnih članov, ki poteka ob petkih, smo spomladi začeli s

izvajanjem osnovnega tečaja za gasilca, ki ga sedaj uspešno zaključuje sedem tečajnikov. Dva gasilca sta opravila tečaj za delo s helikopterjem, en gasilec pa je zaključil tečaj za nižjega gasilskega častnika. aradi premajhnega števila voznikov kamionov, so bili trije člani poslani na tečaj za voznika kategorije C.

Redno se izvaja vzdrževanje vozil in opreme ter gasilskega doma in okolice. Trenutno se na novo ureja čajna kuhinja ob veliki dvorani.

V aprilu smo držali stražo pri Božjem grobu, pomagali pri izvedbi plezalnega vikenda ter opravljali rediteljstvo na proslavi na Nanosu. Sodelovali smo tudi s Hišo sadeži družbe pri dobrodelni akciji, s katero so zbirali sredstva za Gasilsko zvezo Vipava.

Meseca maja smo se udeležili svete maše ob praznovanju svetega Florjana v Vipavi, v popoldanskih urah pa smo imeli piknik pred gasilskim domom. Nekaj gasilcev se je udeležilo tudi svete maše na Brezjah.

Sodelovali smo na dnevu odprtih vrat slovenske vojske, kjer smo predstavili naša vozila GVC 16/25 in gašenje z gasilnimi aparati. Obiskali so nas varovanci CIRIUS-a in si ogledali naša vozila ter opremo.

7. junija je GZ Vipava v sodelovanju z GZ Ajdovščina organizirala gasilski rally, ki se ga je udeležilo enajst ekip. Naši dve ekipi sta zasedli četrto in peto mesto. V kampu pod Turo smo imeli prikaz vaje postavitve prostostoječih lestev za prijatelje iz Francije. Z gasilskim špalirjem smo v zakonsko zvezo pospremili

Častna straža pri Božjem grobu

člana Štefana Lešana. Gasilska mladina je imela zaključek ob koncu šolskega leta: ogledali so si center za obveščanje 112 in gasilski dom v Novi Gorici, nato so imeli srečanje pred gasilskim domom v Vipavi. Za potrebe DARS-a se je izvajalo črpanje vode iz podzemnih bazenov na viaduktu Rebernice. Konec junija smo imeli izlet na Hrvaško, kamor so nas povabili prijatelji iz pobratenega društva DVD Trnovec. Najprej smo obiskali prelep dvorec Trakošan v hrvaškem Zagorju, nato smo imeli obilno kosilo na bližnji turistični kmetiji. V poznih popoldanskih urah smo prispeli v Trnovec, kjer se je druženje ob živi glasbi nadaljevalo do poznih ur.

Avgusta se je naša veteranska ekipa udeležila tekmovanja starih brizgaln v Šoštanju.

Tudi letos smo kot reditelji in s čiščenjem Vipave po končani prireditvi pomagali pri izvedbi Vipavske trgateve. Vaje za gasilsko mladino se bodo pričele oktobra. Vsi zainteresirani lepo vabljeni.

Na pomoč!

Anisa Žagar

Prvič ob stojnicah v Vipavi

Letos smo se na prireditvi Vipavska trgatev pojavili na stojnicah prvič tudi člani Društva psoriatikov Slovenije, podružnica Primorska s sedežem v Ajdovščini, kjer imamo 48 članov, v Vipavi pa 11. V Podružnici Primorska nas je skupaj 207. Stojnico smo imeli v sodelovanju z Društvom vojnih veteranov Slovenije, skupina pohodnikov Nanos–Triglav, s katerim se družimo in medsebojno podpiramo. To društvo je za deseti jubilejni pohod letos izdalo zbornik z naslovom »Domovina Triglava«.

Na stojnicah smo ljudem predstavili našo dejavnost in društveno literaturo, kamor spada tudi redno glasilo Društva psoriatikov Slovenije »Za prostor pod soncem«. Z obiskom stojnice smo bili zelo zadovoljni, saj smo pridobili kar nekaj novih članov. Društvo deluje neprekinjeno že 16. leto, ustanovljeno pa je bilo že prej. O naši dejavnosti so na voljo redne informacije tudi na spletni strani.

Ob tej priliki bi se radi zahvalili vsem, ki so nam omogočili brezplačno možnost naše promocije in hvala tudi vsem našim članom, ki so nam pomagali ob stojnicah.

Marjan Vidmar,
predsednik Društva psoriatikov, podružnica Primorska

ZA DOM IN DRUŽINO

Vzgoja za lepoto

Prihodnost pripada iskalcem lepote

V Vipavi so nesmrtno lepi sončni zahodi. Tako zelo lepi, da je skorajda greh, če vsak večer ne vsaj za nekaj trenutkov obstaneš pred zardelim nebom in brez besed preprosto gledaš in se čudiš.

Tako zelo lepo je to dogajanje na nebu pred našo hišo, da bi moralo biti težko najti prostor za občudovanje. Pa ni. Prostora je več kot dovolj. Samo peščica se nas ustavi in gleda brezčasno lepoto neba. Večina jih je takrat v hiši, zamaknjena v svoje delo ali razvedrilo ali dolgčas ali brezdelje. To me boli. Še bolj pa me boli, če kdo slučajno pride mimo in ga opozoriš na ta čudež, pa se samo namrdne, zamahne z roko in gre svojo pot. Saj mi ni težko, če komu sončni zahodi pač niso nič kaj takega. Težko mi je zato, ker vem, da je ta njihova gesta samo dokaz, da jim lepota ni pomembna. Da taki ljudje tudi sicer ne znajo najti ničesar lepega, ničesar, čemur bi se čudili, ničesar, pred čimer bi jim vzelo sapo in jih očaralo, ničesar, v čemer bi uživali in si s hvaležnostjo napolnili od hoje po svetu izpraznjene duše. Človek, ki se ne zna čuditi, ki ne zna videti lepega, je zagrenjen in črnogled. Nima upanja in nima volje. Nima življenja v sebi. In zato nima prihodnosti.

Na splošno se mi zdi, da nam je težavnost časa tako omračila um in srce, da res ne zmoremo več videti lepega. Ne lepega v naravi, ne lepega v dogodkih, ne lepega v ljudeh. Da so na naših očeh kakor luskine dogodkov, porazov in razočaranj našega sveta. Da je zato vse, česar smo sposobni, samo nerganje nad tem in onim, nerganje, za katerega smo vsi že davno ugotovili, da ne bo ničesar popravilo, ničesar izboljšalo, pa se ga še kar poslužujemo. Ker je teža vsega pač prevelika in se nam zdi, da jo to vsaj za malo zmanjša, ko jo prenese na sogovorca. Pa je ne.

In tako je velikokrat. Življenje je težko. Kar pa ne pomeni, da v njem ni lepote. Le da lepota pripada tistim, ki so jo pripravljene iskati vedno, tudi v težkih časih. Lepote tako ni sposoben videti, kdor je ne išče, kdor si je ne želi, kdor se ne bori zanjo. In kdor ne išče lepote, kdor se ne bori zanjo – in pri nekaterih ljudeh in nekaterih dogodkih v našem življenju se je res treba resnično hudo boriti, da nas ne bi prepričala, da v njih ni lepote in da je nikdar ne bo – ta ne bo mogel skozi življenje. Se bo spotikal ob vsaki napaki, bo izgubil upanje ob vsakem porazu, ne bo v temnem nočnem nebu mogel videti zvezd. Zato se je treba za lepoto boriti. Treba jo je v svojem življenju zahtevati. Potem jo najdemo.

Ampak za to se je treba zavestno odločiti. Nujno si je treba vzeti čas za lepoto. Iti v hribe ali na sprehod, občudovati lepoto narave, brati, pogovarjati se, se igrati z otroki, biti razigran, vzeti si čas za mir in tišino. Iskati lepoto v stvarstvu in v ljudeh okoli nas, in sicer vseh ljudeh. Vzeti si torej čas, da bi spet spoznali, opazili in se prepričali o lepoti življenja, lepoti ljudi in lepoti sveta. Preprosto zato, da bi jo znali potem najti tudi tam, kjer se na prvi pogled zdi, da je ni. V vsakdanjih opravkih in teži dneva, v napornih in žalostnih dneh, v ljudeh, ki so nam ljubi in prav tako v tistih, ki jih težko prebavljamo. Da bi bili vedno sposobni ustaviti svoj korak, odmisлити besede in dejstva, ki nam jih vsiljuje svet, in v vsem in vsakomur poiskati lepo. Kajti lepota je vedno in povsod.

Naš čas, razmere, v katerih živimo, zahtevajo takšno vzgojo za lepoto. In težji kot so časi, bolj moramo iskati lepoto in tega učiti tudi druge. Vedno in povsod, ker je lepota v vsem in v vsakomur. Če temu ne verjamemo, potem že potrebujemo te vzgoje. Ne vzgoje v sanjače, temveč vzgoje v tiste, ki so sposobni videti dlje, globlje in bolje. Vzgoje v tiste, ki si želijo prihodnosti. Ker je prihodnost samo za tiste, ki iščejo in si želijo lepote.

Marko Rijavec

Gambija – dežela nasmejanih ljudi

Za razliko od ljudi, ki so poletje preživljali v Sloveniji ali sosednjih državah in je njihov glavni poletni spomin dež in slabo vreme, je bilo moje poletje obsijano s soncem in zelo vroče. Vzela sem namreč noge na letalo in odletela v Gambijo. Tam sem tri tedne kot prostovoljka delala v vrtcu Mobe-Ta. Preden pa se razpišem o prostovoljnem delu, želim na kratko predstaviti to deželo nasmejanih ljudi.

Gambija je najmanjša afriška država, ki leži v zahodni Afriki. Meri zgolj 10.689 km² in ima približno 1.800.000 prebivalcev. Država v bistvu obkroža reko Gambijo, zato država zgleda kot črv v Senegalu – je namreč

dolga in ozka (na najširšem delu je široka manj kot 48,2 km) ter meji na Senegal, na zahodu pa na Atlantski ocean. Reka Gambija je predstavlja bogastvo vode (11,5 % celotne površine pokriva voda), zato prebivalci ne občutijo toliko njenega pomanjkanja. Podnebje je tropsko, kar pomeni, da je od junija do oktobra deževna doba, ko termometer pokaže največ stopinj, vlaga doseže 90 %, ceste pa se pogosto spremenijo v blatne luže in potoke. V tem času nasadijo tudi riž in ostale poljedelščine. Od novembra do maja pa je suha doba z nižjimi, a še vedno poletnimi temperaturami. Država je bogata s sadjem, kot je banana, mango, papaja, kabba, kokos, indijski orešček, baobab ... Njihov jedilnik je sestavljen predvsem iz riža z raznimi omakami

in dodatki ter rib. Večina Gambijcev ima vsaj en obrok na dan, ki je kosilo, zato prebivalci ne trpijo lakote, so pa podhranjeni. Večina prebivalcev je muslimanske vere, kar se odraža v neprisotnosti svinjskega mesa in alkohola. Gambija je bila v preteklosti angleška kolonija, zato je angleščina poleg plemenskih jezikov Mandinka, Fula, Wolof, Jola in Serer tudi uradni jezik države. V Gambiji sobiva veliko plemen, od katerih je najštevilčnejše Mandinka, sledijo pa ji Fula, Wolof, Jola, Serahule, Serers, Manjago in Bianunkas. Pleme

Krio predstavlja najmanjšo etnično skupino v Gambiji. Vsako pleme ima svoj jezik, kulturo in tradicijo, skupaj pa tvorijo raznolikost in barvitost Gambije.

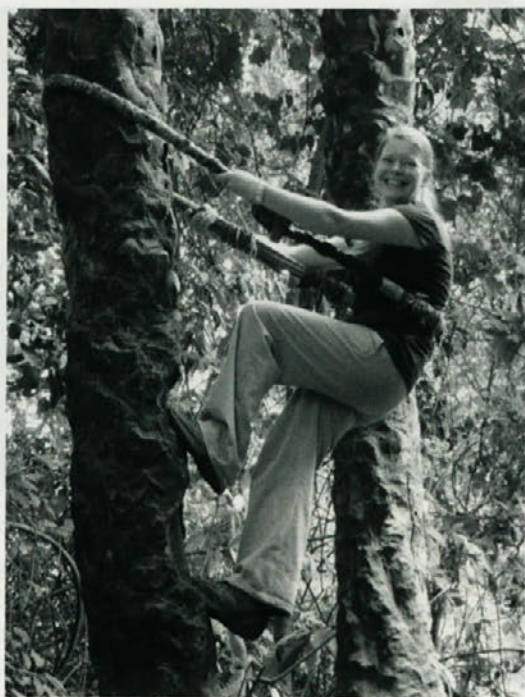
Vrtec Mobe-Ta se povezuje s slovenskim društvom Za otroke sveta, katerega glavni namen je zagotoviti otrokom izobrazbo, ki je temeljna človekova pravica. V želji, da bi mladi dobili izkušnje v poučevanju v drugi, tuji kulturi in po drugi strani, da bi lokalni učitelji spoznali nove načine poučevanja, društvo v okviru programa Potuj kot prostovoljec omogoča bivanje in poučevanje v vrtcu Mobe-Ta, ki se počasi razširja tudi v šolo. Vrtec obiskujejo otroci stari od dveh pa do šestih let. S sedmimi leti stopijo v šolo, ki

ima devet razredov. Vrtec Mo-beta ima trenutno dva osnovnošolska razreda, z novim šolskim letom pa jih bo imela že tri. Osnovna šola je obvezna in brezplačna, vendar zaradi pomanjkanja ustreznega strokovnega osebja, šolskih potrebščin, učbenikov in infrastrukture, še vedno približno 40 % otrok ne obiskuje osnovne šole. Zaradi nizkega standarda znanj v javnih osnovnih šolah so zrasle številne zasebne šole in vrtci, ki otrokom nudijo boljšo izobrazbo, so pa tudi plačljive. Mednje sodi tudi vrtec Mobe-Ta. Pouk traja od oktobra do sredine julija. Letos smo prostovoljci prvič izvedli poletni tabor, ki je potekal med šolskimi počitnicami in je bil za otroke brezplačen. Oblikovali smo delovno skupino, ki se je pol leta pripravljala na prostovoljno delo v vrtcu. Pripravili smo učni načrt, šolske dejavnosti, ideje za ustvarjanje in smernice poučevanja otrok starih od tri do devet let. Polni energije in pričakovanj smo se odpravili na nepozabno afriško dogodivščino.

Delo v vrtcu je bilo naša osnovna naloga. Pouk je potekal od ponedeljka do petka od 8.30 do 13.30, sobota pa je bila rezervirana za izlete in prostočasne dejavnosti. S Timijem sva bila dodeljena v skupino otrok, starih med 5 in 6 let. Imela sva živahen, a vendar umirjen in radoveden razred. Preko iger in različnih nalog, od preprostih do bolj zahtevnih, sva najprej preverila njihovo znanje, na čemer sva gradila vse nadaljnje dejavnosti. Ugotovila sva, da imajo otroci sicer

ogromno znanja, vendar malo razumevanja. Zato sva želela predvsem to izboljšati. Skupaj smo spoznavali človeško telo, kako in zakaj se ga uporablja, ter čutila. Obrisala sva enega od otrok, otroci so ga pobarvali, skupaj pa smo poimenovali vse dele telesa. Preko iger smo usvajali nove pojme in utrjevali stare. Učili smo se orientacije v prostoru, utrjevali številke do 20, barve in like. Spoznavali smo življenje v morju, se naučili zaigrati zgodbo o Mavrični ribici in ribico tudi izdelali. Učili smo se novih pesmic, iger in se navajali na higieno ter red pri malici. Dekleta in fantje so tekmovali med seboj v športnih igrah, kjer sem presenečeno ugotovila, da so dekleta v večini primerov boljša od fantov. V razredu je na zidu potekala časovna premica, ki je prikazovala, kaj smo delali posamezni dan. Časovna premica nama je omogočala, da smo vsak dan v jutranjem krogu najprej ponovili in utrdili snov prejšnjega dne in šele potem prešli na novo. Ob ponedeljkih in petkih se je pouk začel najprej z državno himno in himno vrtca Mobe-Ta ter skupinsko molitvijo. Vsi otroci in učitelji so se zbrali na dvorišču in zmolili muslimansko in krščansko molitev, sledile pa so jim pesmi in plesi. Ta različnost in enakost v enem dihu me je

pravzaprav najbolj presenetila. Ostala sem odprtih ust, ko je učiteljica, ki je vodila muslimansko molitev preprosto rekla, da sledi še krščanska, in je Paul, ki je bil kristjan, začel moliti. Nobene nestrpnosti ni bilo zaslediti med muslimani in kristjani, čeprav smo iz medijev navajeni drugačnih poročil. Otroci znajo ogromno pesmic, ne samo angleških in plemenskih, temveč tudi slovenskih. Z njimi smo lahko prepevali Ringa ringa raja, Marko skače, Abraham ima sedem sinov, naučili pa smo jih še bans Kranjski Janez. Seveda pa smo se tudi mi naučili njihovih pesmic in čeprav so se nam morda na začetku malo smejali, smo potem skupno smo na ves glas prepevali in plesali. V vsaki pesmi je bil skrit boben, ki se je spremenil v afriški ples. V razredu sem se kot učiteljica počutila odlično, zato sem tudi uživala v njem. Vsak dan je predstavljal nov izziv, kako na zanimiv način otrokom podati znanje, ki ga bodo v življenju potrebovali.

Popoldneve in vikende smo preživljali ob pripravah na vrtec in ob spoznavanju bogastva Gambije. Obiskali smo opičji park, kjer so nam zelene repe opice jedle arašide z roke in plezale po naših ramenih. Z navdušenjem in strahospoštovanjem smo v krokodiljem parku Kachikally božali krokodila, v Makasutu parku s čolna občudovali mangrove, pili

palmovo vino in se učili plezanja na palmo. Obiskali smo pleme Fula v podeželski vasi Nyantempo, kjer so me očarale kolibe z blata in slame ter dekliški nasmeh. Dekleta s plemena Fule si namreč ob prehodu v odraslost modro črnijo vbrizgajo okrog ust, zato imajo modre ustnice in dlesni. Njihov nasmeh tako ni rdeč, ampak moder. Šli smo tudi v Kanilai, predsednikovo rojstno vas, kjer smo si ogledali njegov zaseben safari. Obiskali smo tržnice v Senegambiji, Latrikundi, Brikami in Bakau, kjer smo občudovali pisano blago, lesene izdelke in bobne. Naše potovalke so se hitro polnile, saj smo želeli del afriške umetnosti pripeljati s seboj domov. Obiskali smo tudi vas, ki jo je gambijski umetnik spremenil v likovno kolonijo, potem ko so jo vaščani zapustili zaradi uroka in Colourful village, ki se ponaša s pisanimi čolni, saj je ribolov njihova osnovna dejavnost. Med našim bivanjem v Gambiji so muslimani praznovali tudi njihov največji muslimanski praznik Bajram. Kupili smo kozo in riž ter se odpravili v Baro k Musovi družini, kjer smo preživeli čudovit dan in jedli tradicionalno afriško kosilo. Ogledali smo si muzej in utrdbo, ki je pod Unescovo zaščito, iz katere so Angleži nadzorovali promet po Atlantskem oceanu in reki Gambiji. Bara je bila nekoč izstopna točka trgovine s sužnji. Iz celine so sužnje pripeljalo v Baro, od tu na otok St. James in potem naprej v Ameriko in Evropo. Udeležili smo se uličnega bobnarskega tekmovanja, kjer smo uživali v ritmičnih in obnemeli ob plesu deklet ter sproščali na plaži ob zahajajočem soncu in melodiji valov.

Trije tedni so minili kot blisk. Polna vtisov in spominov sem se vrnila domov in začela pogrešati to državo, ki je kot afriško blago: trdo, a s pranjem postane mehko in voljno, vedno pa pisano in živahno.

Meta Žgur

20. mednarodna likovna kolonija Umetniki za karitas

V organizaciji Škofijske karitas Koper je na Sinjem vrhu nad Ajdovščino od 18. do 22. avgusta 2014 potekala 20. mednarodna likovna kolonija Umetniki za karitas. Geslo kolonije in prodajnih razstav 2014/2015 je: »Tujec sem bil in ste me sprejeli!« (Mt. 25/35) Izkupiček prodanih del bo namenjen pomoči tujcem.

V 20. koloniji so ustvarjali slikarski zakonski pari, ki so sodelovali v preteklih kolonijah:

Iz Slovenije: Irena Jeras Dimovska in Boge Dimovski; Silva Karim in Azad Karim; Marta Jakopič Kunaver in Matej Kunaver; Polona Kunaver Ličen in David Ličen; Maša Bersan Mašuk in Nikolaj Mašukov; Klementina Golija in Klavdij Tutta.

Iz tujine: Sumyko Kyohara in Jože Stražar iz Švedske, Susanne Gimbel Kortan in Helmut Kortan iz Avstrije; Ana Marija Botteri Peruzović in Hrvoje Marko Peruzović iz Hrvaške.

Iz tega družjenja je nastalo 48 slik v vrednosti 36.000 EUR.

Med samo kolonijo in ob dnevu odprtih vrat so se pridružili še strokovni sodelavci, udeleženci preteklih kolonij in ljubiteljski slikarji, ki so darovali 110 likovnih del.

Tako je v celotnem dogajanju nastalo 158 likovnih del v skupni vrednosti skoraj 50.000 EUR.

Projekt Umetniki za karitas je sestavljen iz treh delov:

Mednarodna likovna kolonija, kjer se zadnji teden v avgustu na Sinjem vrhu nad Ajdovščino zbere 10 akademsko izobraženih ali drugače uveljavljenih likovnih ustvarjalcev iz Slovenije in tujine. Ob dnevu odprtih vrat se jim pridružijo še udeleženci preteklih kolonij in likovni ustvarjalci, ki želijo za namen kolonije podariti svoje likovno delo. Izbor likovnih ustvarjalcev opravi strokovni svet kolonije. V 20. kolonijah je v katalogih zapisanih 1377 imen avtorjev, nastalo je 2.138 likovnih del, od katerih jih je dve tretjini že prodanih.

Potujoče prodajne razstave imajo namen ozaveščanja ljudi o umetnikih današnjega časa, prinašati mednje sporočilo lepote, obenem pa tudi opozarjati na stiske, ki jih pri Karitas zaznavamo kot najbolj aktualne, torej prinašati sporočilo dobrote. Vsako leto je približno 10 do 12 prodajnih razstav. V vseh teh letih jih je bilo preko 200. Poleg Slovenije (Ljubljana, Maribor in drugi kraji) redno odhajamo v sosednjo Gorico in Trst, obiskali pa smo tudi Sarajevo, Dunaj in Bruselj.

Namen prodaje likovnih del je tretja faza dogajanja, vsako leto je izkupiček namenjen blažitvi neke stiske (matere, otroci, družine, brezposelni, brezdomci, zasvojeni ...), pomemben je moto kolonije, ki prenaša med ljudi sporočilo določene problematike in vabi k čutenju.

Ob dvajseti koloniji smo se odločili, da pozornost namenimo tujcem, ki so v celem svetu najbolj ogrožena populacija. Izziv za to so bile besede papeža Frančiška ob obisku Lampedusse, zato tudi moto kolonije in prodajnih razstav: »Tujec sem bil in ste me sprejeli.«

Likovna dela bodo na Sinjem vrhu razstavljena do 15. septembra, kjer bo tudi možnost nakupa ali rezervacije, potem pa se začne njihovo potovanje. Naslednja razstava je predvidena 30. septembra v Kapucinskem samostanu v Rimu, 21. novembra na dvorcu Zemono pri Vipavi, decembra 2014 pa v galeriji Ars v Gorici.

Pripravila: Jožica Ličen, voditeljica projekta Umetniki za karitas

Odlična enačba Al-Kavarzimija (očeta algebre)!

Vprašali so očeta algebre, kaj je človek, slednji pa je skromno odgovoril:

Če je človek pošten in moralen, torej = 1.

Če je šarmanten, mu dodamo eno ničlo, torej = 10.

Če je bogat, mu dodamo še eno ničlo, torej = 100.

Če je plemenitega rodu, mu dodamo še eno ničlo, torej = 1000.

Če vrednost morale (število 1) pri tem človeku izgine, so ostale samo ničle, ki so brezvredne.

* * *

VOŠČILO

Med nami živi in dela duhovnik profesor msgr. Janez Zupet, ki je 16. oktobra praznoval 70-letnico življenja. Ob tej priliki se ga v UO Vipavskega glasa spominjamo in mu iskreno čestitamo z željo, da bi nas še dolga leta bogatil s svojo izvirno in duhovno globoko besedo.

UO VG

Slovo

Prišel bo čas, ko bo treba iti,
ljubi dom svoj zapustiti,
zbogom reči vsem ljudem,
dober dan tam vstalim vsem.

Takrat srce spregovori:
»Kako živel si, človek ti?
Si bil zvest Bogú, ljudem,
ali denarju in lažem?«

Dušo mi nemir prevzame,
odgovor pretežak postane,
oči se v boli zarosijo,
Bogu rečejo prav milo:

»Ni bilo vse, kot je treba,
a v svetu tu je takšna zmeda,
imej usmiljenje v sebi,
da pridem v svetlobo k tebi.«

Natalija Krašna

Poštar Janko

Slednji dan obisk dobimo,
poštar nas obišče naš,
radovedno ga povprašam,
ali kaj za nas imaš?

On prijazno me pozdravi,
če je kaj mi brž 'zroči,
če pa nič ni, se nasmeje
in k sosedu odhiti.

Dež ne burja ga ne ustavi,
ne vročina in ne mraz.
Če pa kdaj se sneg pojavi,
on do hiše najde gaz.

Skrben je naš poštar Janko,
po priimkih vse pozna,
in vso pošto v svoji malhi
prav lepo zloženo ima.

Naj še dolgo pošto nosi,
čil in zdrav bo kot sedaj,
angel varuh naj ga varje,
da dočaka stoti maj.

Ivan Krašna, Budanje

Vipavska dolina

Ena na svetu je Vipavska dolina,
ko sonce posije, je sama milina.
Kadar burja zapiha, nas ne preseneti,
prečisti nam zrak in da nam živeti.

Spomladi se ptice k nam priselijo,
prinašajo veselje in žvrgolijo.
Z malimi griči posejana ravnina,
tu domovina je žlahtnega vina.

Tukaj nam trta grozdje rodi,
saj marsikateri s prijatelji, znanci vince deli.

Dora Čehovin

Trgatev

Prišla že spet trgatev je,
v vinogradu že vriska se,
je kmetič naš vesel zelo,
saj grozdje močno je sladko.

Že trta mu rodila je
to grozdje, ki lepo diši,
trgači pridni smo nadvse,
beseda v smeh se spremeni.

Pa tržemo, pa prešamo,
pa v sode mošt nalivamo,
nalij nam vinca starga glaž,
že nov iz preše gre počas'.

Saj dan že bliža k noči se,
prepeva in že vriska vse,
še muzikant nam zaigraj,
da bo veselo kot nekdanj.

In kadar v hramu mošt zavre,
nas kmet povabi zopet vse,
kostanj na mizi zadiši
in mošt po grlu kar spolzi.

Ko svet Matin pa prišel bo,
požegnat sladko kapljico,
takrat se skupaj snidemo
in z vincem si nazdravimo.

Niko Krašna

KRIŽANKA

VIPAVSKE VOKALNE SKUPINE

		SESTAVIL VLADIMIR ANŽEL	RUSKO MOŠKO IME	HRIB NAD LASKIM	GORSKI REŠEVALNI ČOLN	ZRAKO- PLOV				
		IZRAELSKI KRALJ, KIJE UVEDEL KULT BAALA								
		IME MLADEGA, NOGOMIŠK MARIBOR, ZAHOVIČA								
		EMILIJAN KRAJŠE								
		DRŽAJ						OVOJNINA	KALČU	
	KRATICE NAJ- MOČNEJŠE OPOZICIJSKE STRANKE	IME IGRAL- DOUGLASA OBRIS			SKRAJŠANO MOŠKO IME MATJAŠ	SLOVENSKI PEŠNIK, JANEZ				
STISKAŠTVO						SMISEL, BISTVO				
HİŠA Z GOSPODAR- SKIMI POSLOPIJI ZEMLJISCI						SEVERNO OZVEZDJE	KRATICA SOVJETŠKE OBYEŠČE- VALNE SLUŽBE		PLESKAR	
TVAR			PEVEC PLESTENJAK MOŠKI PIV- GLAS				POKRAJINA V VIETNAMU			
PRISTANIŠČE V SEVERNI ITALIJI				ŠTEFKA DROLC			HRV. PEVKA NOVAKOVIČ			
NADNARAVNO BITJE				NEVARNA BOLEZEN			GRŠKI BOG LJUBEZNI			
MANIŠA VOJAŠKA OBRAMBNA UTRDBA					ZAHODNO- EVROPSKI VELETOK			ALUMINIJ		
IME ITALIJAN- SKI NOVINRKE FALLACI					POMARAN- ČA			NIKOLA TESLA		
V SNEG NAREJENA OZKA POT			OLGA KACJAN ZAŠČITA NOG		MESTO V HERCEGOV, EVANGELI- ČAN					
		IGLA- VEC		SUAL BLIŠČ				KEMISKI ZNAK ZA LITU	PERZISKA SVETA KNJIGA	OLJNATA TEKOČINA ZA PRI- DOBIVANJE GORIV
		SIBIR- SKI VELE- TOK	JUŽNO- AMERŠKA TOVORNA ŽIVAL	OKONČINA GRŠKI BASNOPISEK			NEKDANI POLJSKI KONJENIK			
		HA- ZARD- NA IGRA					ČRNOGOR. REKA REKA V STRASBOUR			
		POSODE ZA REZANO CVETJE				RIMSKA DVE VULKAN NA FILIPINI		SOSEDNI ČRKI		
		NEETIČNOST						OSEBNI ZAJMEK		
		AVTOMOBILSKA OZNAKA KRSKEGA								
	KABEL OŠTIR			KEMISKI ZNAK ZA NOBELIJ			ANTON AŠKERČ			

REŠITEV iz 109. št. VG:

VODORAVNO: ars, prod, materija, oporoka, nit, Foča, DF, ar, ME, EZ, Ural, desant, Ahab, podolje, **monsignor**, EK, PVC, Aca, BN, UNP, trioda, LII, pregovor, akvarel, loto, kravl, Oman, LS, Elio, Ge, Ale, IR, pista, **dekan**, bajtar, ozare, Kreoli.

NAVPIČNO: ampula, Lado, **duhovnik**, slez, **Franc Pivk**, Eka, ABS, Are, AR, amonal, ia, praline, papir, PGC, revir, stot, Donatello, BK, Er, medo, RG, par, **profesor biologije**, Riko, AI, Novo mesto, ojačenje, dota, tal, da, Aztek, Aron, Ari.

STARE FOTOGRAFIJE

V Logu Franz Conrad von Hötzendorf – načelnik cesarskega generalštaba cesarske vojske leta 1913 (v belem plašču)

Franz Conrad von Hötzendorf s tržačanko Gino. Ta ljubezen ni bila všeč cesarju Francu Jožefu. Poveljeval je 55. tržaški brigadi. Bil je glavni vojni teoretik cesarske armade. Fotografiji sta objavljeni v italijanski knjigi Lowrenc Sondhausa Franz Conrad von Hötzendorf.

Filip Božič iz Vipave, rojen 1869, med domačimi kot vojak prve svetovne vojne na dopustu

PRISPEVKI ZA VIPAVSKI GLAS OD 1.7.2014 DO 30.9.2014

Bizjak Marija	Gradišče	20 €
Clemenz Majda	Ljubljana	10 €
Ferjančič Genovefa	Goče	15 €
Furlan Ana	Francija	20 €
Gomizelj Magda	Šempeter	30 €
Kogoj Valentina	Budanje	10 €
Koren Anica	Francija	30 €
Krašna Natalija	Vrhoplje	10 €
Lenščak Ana	Ajdovščina	20 €
Malik Klemen	Slap	10 €
Mercina Marija	Nova Gorica	10 €
Nabergoj Rina	Ajdovščina	15 €
NN	Vipava	100 €
NN	Vipava	20 €
NN	Vrhoplje	20 €
Planinc Anica	Na Hribu 4	5 €
Podobnik Olga	Ljubljana	30 €
Rehar Bernard	Francija	30 €
Rijavec Nevenka	Ljubljana	20 €
Semič Irena	Ul. Vojana Reharja	20 €
Sever Bruno	Branik	15 €
Štrancar Joško	Ajdovščina	15 €
Torkar Štefanija	Francija	30 €

Skupaj		505 €

Vsem se najlepše zahvaljujemo!

Svoje prispevke lahko nakažete tudi na TRR KS Vipava 01336-6450860755 s pripisom ZA VIPAVSKI GLAS.

VIPAVSKI GLAS - glasilo KRAJEVNE SKUPNOSTI VIPAVA
OKTOBER 2014
750 izvodov

Uredniški odbor:

Gizela Furlan - urednica, Magda Rodman, Vladimir Anžel, Milan Poljšak in Polona Puc - lektorica

Naslednja številka bo izšla predvidoma decembra 2014. Vljudno prosimo vse, ki bi radi kaj zapisali za naše glasilo, da svoje prispevke pošljete najkasneje do 10. decembra 2014 na elektronski naslov: vipavski.glas@gmail.com.

Za vse informacije lahko pokličete na tel. št. (05) 366 50 68 (Gizela) ali (05) 366 50 98 (Magda).

Tisk: Papirna galanterija Sedmak Ajdovščina

VSEBINA

Iz naše preteklosti

Ob 100-letnici velike vojne	stran 1
Od kod smo prišli Mercinovi na Goče.....	stran 10

Predstavljamo vam

Msgr. Franc Pivk	stran 13
------------------------	----------

Iz naše Občine

Kako smo volini v DZ	stran 15
Poročilo o rezultatih glasovanja na lokalnih volitvah	stran 16
Vipavska trgatev	stran 18

Iz ustanov in društev

Iz ŠGV

Iz dela na ŠGV Vipava	stran 19
-----------------------------	----------

Iz OŠ

Počitnice so minile	stran 22
Nekaj utrinkov iz dela na OŠ Vipava	stran 24

Iz CIRIUS-a

Novosti novega šolskega leta v Cirius Vipava	stran 26
Delavnica Pomoč pri oskrbi s sadjem in zelenjavo	stran 27
September v znamenju vodnih športov	stran 28

Iz društev

Izmenjujmo spretnosti	stran 29
Počastili smo Marijo na jezeru	stran 30
Pri gasilcih se vedno kaj dogaja.....	stran 31
Prvič ob stojnicah v Vipavi	stran 32

Za dom in družino

Vzgoja za lepoto	stran 32
Gambija – dežela nasmejanih ljudi	stran 33
22. mednarodna likovna kolonija Umetniki za karitas	stran 35
Voščilo	stran 36

Za razvedrilo

Križanka	stran 38
Stare fotografije	stran 39

Ajdovščina
sp-dom 908(497.4)V
VIPAVSKI
2014
352.9(497.4 Vipava)
0159303,110
COBISS •